

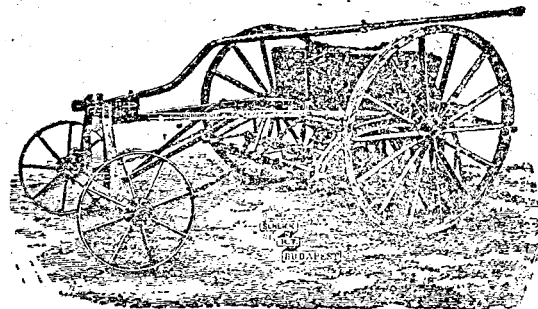
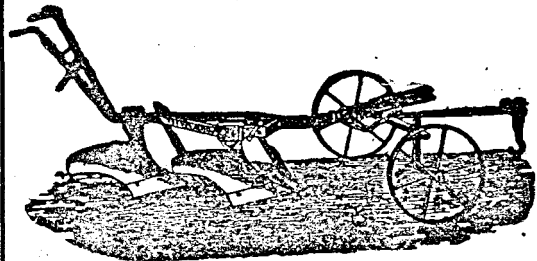
ERDÉLYI GAZDA

AZ

„ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET“

VÉDNÖKSÉGE ÉS FELÜGYELETE ALATT ÁLLÓ

ERDÉLYRÉSZI

Telefon sz. 468.

MEZŐGAZDASÁGI ÉS HÁZTARTÁSI

Telefon sz. 468.

ÁLLANDÓ GÉP- ÉS ESZKÖZ-KIÁLLITÁS

— Kolozsvártt, a sétatéren —

Ez év március 10-én megnyílt
és nyitva lesz október 31-ig mindennap!

A kiállítás célja:

az erdélyi részek gazdaközönségének mindennemű mezőgazdasági és háztartási gép- és eszközszükséglete beszerzésénél való támogatása,

tájékozása, a szolid cégekkel közvetlen kapcsolat létesítése s a személyes megtekintés útján való rendelés által a családok elkerülésének előmozdítása. A mezőgazdasági háziipari készítmények értékesítésének elősegítése.

A kiállítás tárgyai:

a) Mindennemű mezőgazdasági gépek: **Ekék, vetőgépek, boronák, hengerek; kapáló, kaszáló és aratógépek; cséplőgépek, rosták, osztályozók, sulymérők; malomszerkezetek; rétöntözési, talajjavítási, állattenyésztési, tejgazdasági, szőlő és borgazdasági, erdőszeti, gyümölcsészeti, kertészeti, baromfitenyésztési, méhészeti, selyemtermelési, halászati és más gazd. mellékágazati gépek, felszerelések, eszközök és anyagok.**

b) Háztartási gépek és eszközök. (576.)

c) Mezőgazdasági házi ipari készítmények.

A kiállítók elsőrangú, szolid gyárak és készítők!

A KIÁLLITÁSI IRODA A LÁTOGATÓ GAZDAKÖZÖNSÉG ESETLEGES MEGRENDELÉSEIT OTT A HELYSZÍNÉN FÖLVESZI ÉS AZONNAL A KIÁLLÍTÓ CÉGHEZ JUTTATJA!

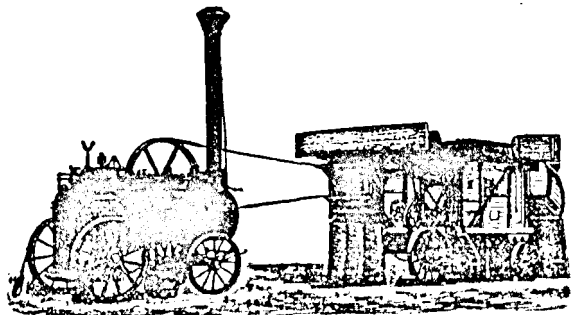
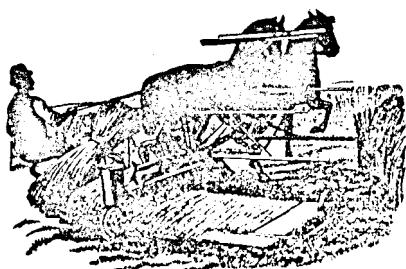
Az „E. G. E.“ tagjai és az „Erdélyi Gazda“ előfizetői a legolcsóbb árakból is engedményekben részesülnek.

Bővebb felvilágosítást ad kívánatra

az Erdélyi Gazdasági Egylet titkári hivatala
és az „Erdélyi Gazda“ szerkesztősége

Kolozsvártt,

Deák Ferenc-u. 11. sz.

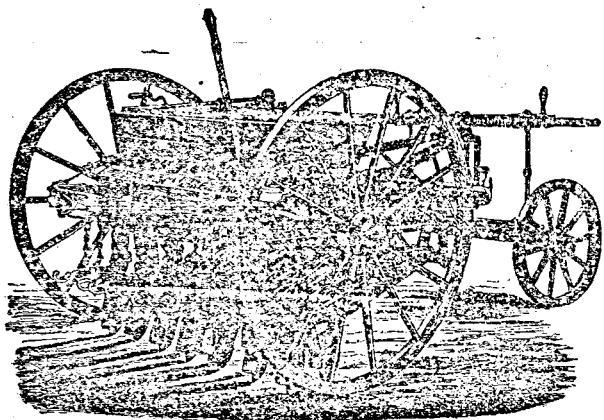
Telefon sz. 468.

Telefon sz. 468.

Tavaszi idény.

1900. párisi kiállítás jury-tagja.

Tavaszi idény.

Kühne E.

gazdasági gépgyára

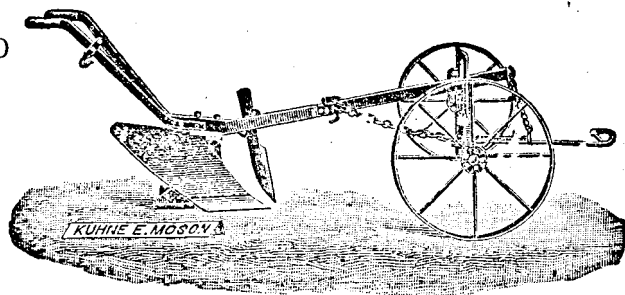
Mosonban.

(Alakult 1856.)

Ajánlja a jelenlegi idényre: **SACK-rendszerű ekéit, 2—3-vasú ekéket legjobb kivitelben, LAACKE-féle híres szántótöld- és rétboronát, hengereit és extirpátorokat.**

Hirneves sorvetőit:

(590.)

„Hungaria Drill“ meritő-rendszer sík vidékre,
„Mosoni Drill“ toló-vetőrendszer hegyes vidékre.

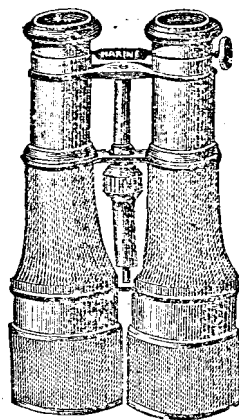
Főraktár: BUDAPEST, VI. kerület, Váci-körút 57/a. szám.

CALDERONI ÉS TÁRSA, Budapest,

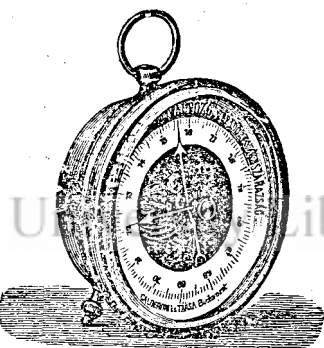
IV., Váci-utca 10. szám.

IV., Kis-Hid-utca 8. szám.

Gazdaságokban nélkülözhetetlen műszerek.

Aneroid légszűrők középfinom és finom művezetellel, Higanylegszűrők, Maximal-minimalhőmérők, melyen leolvasható a volt leghidegebb és legmelegebb, valamint a jelen hőfok, Mérőlánczok rectificációval, Aczél-mérőszallagok vaskereszten, Szőgtűző korong, Üvegház-hőmérő, Fagyjelző-hőmérők, Zivatarjelső-hőmérők, Szoba-hőmérők, Kazal-hőmérők, Pincze-hőmérők széles beosztással, Melegágy-hőmérők, Keverék-hőmérők, Burgonya mérleg, Esőmérők mérőhengerrel, Hygrometer (nedvmérő), Lambrecht-féle nedvmérő, Hitelesített szesz mérők, Hitelesített cukormérők, Kappeler-féle tejmérők, Soxleth-féle tejmérő hőmérővel, Wagner-féle bormérő üvegből, Alambic Salleron készülék, a bor szesztartalmának meghatározására, Szög-

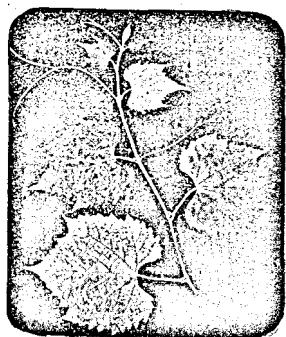

(593.)

tükrök, Táborig, mezeli és színházi látcsövek, Fényképezési készülékek, Legújabb Zeiss-féle távcsövek, Szemüvegek és orrcsüptetők.

Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

„Diada1“
Zab-Vetőmag
eladó:
Deutsch Adolf
terménykereskedőnél
Gyulafehérvár.
A zab ára q.-ként ab Nagy-Szeben:
12 korona. Minta megtekinthető és szivességből a rendelés is közvetítettik a lap kiadóhivatalánál. (Kolozsvár, Deák F.-u. 11. sz.) (578.)

Rácz György

nagybirtokos

Folánföldi szőlőtelepén és kertészetében

KULA (Bácsmegeye).

Mélyen leszállított áron kaphatók szokványminőségű szőlőoltványok amerikai öntermő Riparia Portalis és Ruprestis Monticola amerikai, végre európai vesszők, azután gyümölcsfák, alma és körtevadonczok, utszéli fák, gleditsia és a legellentállóbb, legkitünőbb élősövény

Maclura aurentiaca

Árjegyzéket küld az intézőség. (580.)

Tölgymakk

nemkülönben mindenféle erdészeti fa cserje és gyümölcsmagot ajánl a
MAGY. MAGPERGETŐ GYÁR
Faragó Béla Zala-Egerszegen;
minden kiállításon kitüntetve, legutóbb Párisban ezüst éremmel.
Árjegyzék bérmentve. (562)

Eladó

Magcsiráztató 12-féle magra.

Ára 15 korona.

Bővebbet a kiadóban.

Elsőrangú műkiállítás. (366.)

VILÁG PANORÁMA

KOLOZSVÁR, R. k. status-palota.

Belépő díj: 20 kr., gyermekjegy: 10 kr.

Nyitva van mindennap délelőtt 9-től, este 10 óráig.

Minden hétre új műsorozat.

Ezen a héten:

Postdam

és a császári kastélyok.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, DEÁK FERENC-U. 11. SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti czikkek:

A tagosítási kérdéshez. <i>Br. Rudnyánszky József</i>	127
Fölhasználható erők	128
A székely-keresztúri bikavásár és kiállítás. <i>Éber Ernő</i>	129
Talajkimerülés. (Befejező közlemény.) <i>Várady Géza</i>	130
A gyakorlás alapelve az állattenyésztésben. (Befejező közlemény.) <i>Kleinhauf György</i>	131
Egyleti élet.	
Igazgatóválasztmányi ülés	131
Közülési meghívó	132
Jogi tanácsadó. (Dr.)	132
Vegyes közlemények	133
Üzlet, forgalom:	134
Szerkesztői üzenetek	134
Hirdetések.	

Jobb és

megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk, mint a minőket

27 év óta

Mauthner

Ödön

csász. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPESTEN,
VII., Rottenbiller-utca 33. szám,
VI., Andrassy-ut 23. sz.

szállit. (28.)

A tagosítási kérdéshez.

A tagosítás megbízhatósága és gyorsasága szempontjából emelkedő panaszok és kifogások több okra vezethetők ugyan vissza, de ha elfogulatlanok akarunk lenni, be kell ismernünk, hogy azok fő oka a műszaki személyzetben fekszik. Az ítéletet pártatlan, független, be nem folyásolható bíróság hozza. Az ítélet azonban oly műszaki dolgozaton alapszik, melyet vállalat útján biztosított közeg végez. Az már magában visszasság, mert így sem a pártatlanság, sem a függetlenség, sem a be nem folyásolhatóság szempontjából nincs biztosíték. De még a műszaki helyesség szempontjából sem lehet megnyugvás. A vállalkozó maga lehet, hogy bir elméleti és gyakorlati képzettséggel s megbízhatósággal. De mivel vállalkozó és pedig oly mértékben, a minőben csak teheti, nem dolgozik maga hanem oly segédekkel dolgoztat, kiknek fő előnyük az olcsóság. Ezeket nemcsak hogy nem képes a részletes munkálatnál irányítani és ellenőrizni, hanem a főbb munkákat sem győzi átvizsgálni. Azután képesség hiányában öntudatlanul, gyöngye díjazás mellett pedig megélhetés szempontjából öntudatosan létre jön olyan munkálat, mely a megbízhatóságnak nyomát is alig viselvén magán, csak arra alkalmas, hogy a tagosítás elleni ellenszenvet növelje, a bíróságok iránti tiszteletet, az azok ítélete irányában való megnyugvást és hitet lerontsa. Ilyen, minden biztosítékot nélkülöző munkálatot bírói ítélet alapjául engedni, sem az állami eszély, sem a közérdek szempontjából nem lehet, és pedig annál kevésbé, mert a kataszteri felülvizsgálat nagyjában ugyan orvosolhatja a kirívóbb hiányokat, de arra már nem biztosíték, hogy főleg a kisebb existenciák megóvassanak az őket érhető érzékeny károsodásoktól.

De még azt is figyelembe kell venni, hogy a vállalkozó mérnök üzleti ösztönétől hajtva annyi munkát vállalhat, hogy kötelezettségeit segédei útján sem tudja ideje korán teljesíttetni s így kapkodva itt-ott végeztet valamit, de egyes munkálatnak komolyan, teljes erővel nem láttat. Az előlegeket ugyan felszedi, de arra már nem

nyujt semmi biztosítékot, hogy halál, munka-képtelenség, csőd, stb. esetén az előlegeket valaha leszolgálja-e? A bíró, a bíró az dolgozik akkor és úgy, a mikor és a miként a műszaki munkálat rendelkezésre áll. S még ha nem is, a tábláknál szokásos nyilvántartás folytán tesz lépéseket és hoz végzéseket, hogy maga igazolásául valamit tenni látszassék.

Csak hogy ezek a lépések és végzések a tagosítás ügyét nem viszik előbbre, csupán a költségeket szaporítják. Ha megbízható és gyors munkát akarunk, követeljük a műszaki közegek államosítását, zárjuk ki azt, hogy tudatlan és megbízhatlan segédek önállóan működjenek, követeljük elegendő számú műszaki közeget úgy a munkálatoknál, mint a felülvizsgálatoknál, s így a visszasságokon minden irányban segítve lesz. A költségek a mostaniaknál nagyobbak így sem lesznek s az állami közegek költségeit az állam térítse meg közadók módjára az érdekeltekkel. E mellett a bírák sem fuvar- és napidíjban, hanem községenként a munka nagyságához mért átalányban részesítenek. Ebben fogná találni a munkás bíró méltó jutalmát, a hanyag pedig büntetését.

A törvény módosításakor kellene még arról gondoskodni, hogy egyes, csupán legelőknek használható határ-részek, dülők feloszthatása — a nagyobb birtokok birtokrészét kivéve — meg ne engedjék, továbbá terméketlen és hasznavehetetlen vizmosásokat és hegyoldalokat, — melyeket befásítási stb. kötelezettség terhel — sem községek, sem egyesek birtokba venni ne kénytelenítenek, hanem azok az állam rendelkezésére bocsáttathassanak. A felhozottak módosításával vélném érvényesítendőnek azokat a javaslatokat, melyek kívánatosaknak jeleztettek a Deésen f. hó 5-én a tagosítási ügy megvitatására alakított előértekezlet által.

Br. Rudnyánszky József.

*Legmegbízhatóbb vetőmagvak
beszerzésére ajánljuk a
Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét
Budapest V. akadémia-utca 31.*

Fölhasználható erők.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet február havi rendes igazgató-választmányi ülésén elhatározta, hogy a következő kérvényt intézi a képviselőházhoz:

Tisztelt képviselőház!

Nehéz volna annak kiszámítását megkísérteni, hogy a katonai szolgálat mennyi anyagi áldozatot kíván pénzben, időben, elveszett munkaerőben, meddő dolog volna annak pénzügyi, államgazdasági és szociális hátrányait kifejtteni és meddő dolog volna ezeknek alapján, kiszámított tények alapján is a katonai kötelező szolgálat eltörlését kívánni. Az állampolitika, egész társadalmi és állami berendezkedésünk szükségképpen megkívánják egy olyan szervezet létezését, mely az állam kívülről jövő ellenségei és a belsejében támadható villongások, zavargások ellen mindenekelőtt hathatós védelmi eszköz legyen. Hatalmi eszköz az állandó hadsereg, melynek elkerülhetetlen, még oly nagy költségeit is, bármennyire nehezebbre esik is az adózó polgároknak, saját érdekükben viselniük kell és mely nem rekrutálódhatik máshonnan, mint a kötelező katonáskodás útján a katonakötelezett, katonai szolgálatra képes férfiakból az ország minden néprétegének.

De ha nem akarunk is belemenni annak kiszámításába, hogy az állandó hadsereg mint olyan, tényleg fölemészített költségben, tényleg elmaradt haszonban mibe kerül az országnak, ha nem akarunk is ennek kiszámításába belemenni, mert az nagy egészében meg nem szüntethető, megszüntetésének követelése okszerűség híján szűkölködő volna, annál inkább szükséges, hogy minden figyelmünket annak kutatására fordítsuk, hogyan lehetne ezeket az áldozatokat csökkenteni, ha csak a haszon elmaradásának csökkentésével is és a nélkül, hogy magának a hadseregnek lényeges szervezetét érinteni kellene. És ha ennek a kutatásba bocsájtjuk és ha kutatásaink alapján következtetéseket vonunk, ezek már nem meddő, hanem államgazdaságunkban értékesíthető következtetések lesznek.

Ha most csak a mezőgazdaság alapján állva kutatjuk is ezeket a lehetőségeket, az nem kevésbé érdeke az egész ország gazdaságának is. A mint lakosságunk több, mint kétharmadrészében mezőgazdasággal foglalkozik, úgy a hadseregnek is abszolút többsége kétségtelenül a mezőgazdasággal foglalkozókból kerül ki. Kétharmadnál többnek kell tartanunk ezt a többséget, mert hiszen ez a kontingens a népnek abból a részéből származik, melynek életmódja és foglalkozása a nagyobb egészséget, nagyobb edzettséget és a katonai szolgálatra való

nagyobb képességet ad katonakötelezetteknek, mint más foglalkozásnak városi lakóiknak. Mikor tehát ezen az alapon akarunk az ország gazdaságának eddig elmaradt hasznokat újból hasznokká tenni, az nem a mezőgazdasági érdekek egyoldalú, talán más érdekeket károsító törekvése, hanem olyan törekvés, mely a mezőgazdasággal foglalkozó népességnél foglalkozásánál és életmódjánál fogva a legkönnyebben elérhető és mások érdekeit nem csorbitja, de magának a katonai szervezetnek lényegét sem érinti.

Az osztrák-magyar monarchia haderejének békelétszáma a honvédségekkel együtt és a tiszteken kívül 300,000 ember. Ha ennek csak kétharmadát vesszük a mezőgazdasággal foglalkozó népességből eredőnek, az 200,000 embert tesz ki. Távol áll tőlünk belemenni annak kiszámításába, hogy ennek a 200,000 embernek egy évi munkaerőjében mennyi megy veszendőbe egy évben. Csak arra akarunk rámutatni és törekvéseinket csak arra akarjuk összpontosítani, hogy ebből a munkaerővesztéséből az, ami visszanyerhető és a minek visszenyerése a hadsereg szervezetének rovására nem megy, visszaszereztessek. Visszaszereztessek pedig legalább egy olyan időszakra, mely a mezőgazdaságra nézve a legfontosabb, a legsürgősebb munka időszaka. Ez az időszak az aratás ideje. Ha erre az időszakra a tényleges katonaság szabadságoltatnék, egyes vidékeken a munkahiány teljesen megszűnének, egyes kisgazdák katona fiuk segítségével aratórészes fogadásától menekednének meg és az egész országban értékesülne a munkaerő óriási tömege, mely ebben a legszorgosabb, legégetőbb munkaidőben óriási értéket képvisel és nemcsak egyes gazdáknak okozna költségmegtakarítást, hanem az egész ország mezőgazdaságának is és szinte élet venné az agrárszocializmusnak, mely leghathatósabban rendszerint ebben az időben, az aratási munka megtagadásával, vagy késleltetésével szokott föllépni.

De hiszen ennek jelentőségéről, hasznáról, hatásáról, a mezőgazdaság nyereségéről, mely 200,000 legmunkaképesebb emberének a legfontosabb munkánál való visszanyerésében van, erről beszélni, ezt bizonyítani fölösleges lenne. A bizonyító erőt csak egy relációban kell összpontosítani ez a *kivihetőségnek* bizonyítása, annak a bizonyítása, hogy magának a katonai szervezetnek ez a szabadságolás nem lenne kárára, holott az ország rengeteg sokat nyerne vele. A hadvezetőség által az ilyen szabadságoltatás ellen irányulható kifogások két irányuak: az egyik az, hogy a katonai kiképzés károsodnék a kiképzési idő meg-

rövidítésével; a másik az, hogy a katonai fegyelem lazulna egy ilyen több heti tömeges szabadságolással.

Katonai szakvélemények hangzottak azonban, melyek az első emelhető ellenvetést éppen katonai szempontokból erőltetik meg annak figyelembe vételével, hogy a mostani beosztás szerint is a hadgyakorlatok vége és az ujoncok bevonulása között levő időben a századok megcsappant legénységével érdemleges katonai munka nem végeztetik, a katonai kiképzés szünetel. A szabadságolással elvesztett 2—3 hét megnyerhető lenne ezen az úton az által, hogy ez a hadgyakorlatok végétől, tehát rendszerint szeptember közepétől október 7—8-ig tartó 3 hetes »fegyverszünet« megszünnék, az aratási munkára szükséges három, esetleg csak két heti szabadságolt időt tehát rekompenzálná az ez által a katonai kiképzés folytonosságával megnyerhető idő. A hadgyakorlatoknak az aratási időre való szabadságolás által való megszakításával azok csak október elején, illetve 15-e táján érnének véget. Természetes tehát, hogy az ujoncoknak a csapattestekhez való bevonulásának is össze kell esni ezzel az idővel. Igaz, hogy a kiképzés ezzel körülbelül 15 nappal megrövidülne, de ha tekintetbe vesszük azt, hogy a mostani fegyvergyakorlatok olyan időre esnek, mikor a föld érő növényzettel borított, úgy, hogy nagyobb kár nélkül az intenzív csapatkiképzés ugy sem történhetik, akkor a mit a másik két évjárat a jobb kiképzésben nyerne, az ekviparálná az ujoncok kiképzési idejének megrövidülését és így a kiképzésben kár nem esnék. A tényleges állományú katonaságnak szabadságolása azonban az egyes ország-részek, vidékek, azok éghajlati és termelési viszonyai szerint célszerűségéből nem eshetnék egy időre, hanem például hadtestek szerint állapítatnék meg egy olyan időpontban, mely az azon vidék gabonaaratásával megegyezik.

Azt a kifogást, mely a szabadságolás hátrányát a katonai fegyelem félfő meglazulásában látja, megcáfolja az évről-évre bevonuló tartalékosok fegyelmezettsége. Vagy nem fegyelmezettek ezek? És ha nem fegyelmezettek, nem illuzórius-e az egész fegyelmi kérdés, mikor egy háború esetén a hadsereg zöme ilyen tartalékosokból áll? De a katonai fegyelem meg van a tartalékosoknál is, a kik két év óta nem voltak alatta és még kevésbé fog elveszni a ténylegeseknél, a kik csak 2—3 hétre lesznek távol tőle.

A tényleges katonáknak az aratási időre való szabadságolásával megoldást nyerhetne az a kívánalom is, hogy a tartalékos állomány aratási idő alatt fegyvergyakorlatra be ne hívassék, mert ez alatt

A. M. KIR. POSTA ÉS TÁVIRDA SZÁLLÍTÓJA.

TELEFON SZ. 412.

Bernáth Ede Sándor

Kerékpár, Varrógép Raktár és Mechanikai műhelye

Kolozsvár.

Az összes világhírű bel- és külföldi kerékpárok és varrógépek, azok felszerelése és egyes részeinek állandó nagy raktára és javító műhelye.
Áruimért 5 évig felelek. (529.)

SÁRGA KRISTÓF

fehérnemű és vászouraktára,

Kolozsvárt, Deák Ferencz-utcza (Belközép) 3. szám.

Valódi Linoleum és Cocos futószőnyeg. Dus választék divatos férfi- és női ingek-, mindenféle szabású alsónadrágok-, valódi francia fehér és színes len-batizst zsebkendőkből. Ferdinand Richter-féle Rumburgi-, Creás-, Irlandi és Hollandi lenvásznak. Francia satin, creton, oxford és madapolán ingszövetek és ingbetétek. Mindennemű férfi, női és gyermek **től alsó ruhák**. Nagy raktár szőnyeg, paplan, pokrócz és matrácokban. Elvállal **kiházasítást** vagy magán szükségre kívánt mindenféle fehérneműek pontos elkészítését, kitűnő szabás és jó összeállításra legnagyobb figyelem fordítatik. (530.)

Valódi késmárki lendamaszt asztalnemű 25% gyári áron alól kapható.

Bagosy és Társa építőmester

építési irodája

Kolozsvárt, Jókai-u. 7.

szám alatt.

Elvállalnak minden e szakmába vágó munkákat, valamint tervezetek, költségvetések és becslések elkészítését.

(531.)

az idő alatt az egész katonai kiképzés szünetelne s így a tartalékosok teljes kiképzésének sem lenne akadály.

Ha mérlegeljük azokat az óriási előnyöket, melyeket el lehetne érni az által, hogy a mezőgazdasággal foglalkozó lakosság az aratási idő alatt a legfontosabb, sokszor haladékos nem szenvedő és sokszor a kellő munkaerő nélkül idejében el nem végezhető gazdasági munkát elvégezné és ezeket az előnyöket összevetjük a katonai kiképzésnek ellentett kifogásaival, melyek azonban, mint láttuk, eliminálhatók, akkor szükségkép minden igyekezettel arra kell törekednünk, hogy mezőgazdaságunknak és közgazdaságunknak ezt az óriási munkaerőt és ezt az óriási hasznot éppen most, a kedvezőtlen viszonyok nyomasztó hatása alatt visszaszerezzük. Nem példa nélkül álló ez a törekvés. Az orosz hadseregben az aratási időre való szabadságolás tényleg már meg van és a francia, a német és az olasz hadseregben is foglalkoznak ennek eszméjével. De ha ez a szabadságolás megtörténne, óvintézkedés lenne ez egy olyan mozgalom ellen is, melyet a francia és német hadseregben pedagógiai és gyakorlati oktatással igyekeznek megszüntetni. Ez a mozgalom a mezőgazdasággal foglalkozó lakosságnak a városokba való mind tömegesebb tódulása, a mit a franciák »dépopulation des champs«-nak, a németek »Flucht vom Land«-nak neveznek, a mi nálunk is meg van s a mi nálunk is nagyon is belátható időben a munkáshiányt a mezőgazdaságban s a munkáshiányt a városokban fogja előidézni. Két-három heti munka a mezőgazdaságban a származási helyén mindennél eredményesebben fogja elérni azt, hogy a katona mezei foglalkozásának szeretetében és megszokásában maradjon.

De azok közül a kérdések közül, melyek a kötelező katonai szolgálattal kapcsolatban vannak, végérvényesen és helyes alapon kell rendezni a földmives iskolát végzetteknek katonai szolgálatát is. A mezőgazdaságnak legfőbb érdeke, hogy a föld művelői azzal a szakképzettséggel birjanak, mely nemcsak a mások nagyobb gazdaságában való fölügyeletre, de a saját kisebb gazdálkodásukban való okos és célszerű kezelésre is képesítse őket. Ezt a képesítést a gazdálkodóknak, különösen az ambiciózusabb kisgazdáknak, tehetségesebb fiainak a földmives iskolák adják meg. Hogy az az áldozat, melyet a gazdák pénzben és munkaerőben hoznak azzal, hogy fiaikat a földmives iskolákban neveltetik, valamilyen uton bizonyosan megtérüljön, gondoskodni kell, ez a rekompensáció pedig az, a minek szükségességét nemcsak gazdakörök, de a katonai kormányzat is elismerte, hogy a földmives iskolát végzettek három év helyett két évi tényleges szolgálatot teljesítsenek. Ennek kifejezője a cs. és kir. hadügyminister 1895. július 22-i 4643. számú rendelete, mely szerint a földmives iskolát végzettek két évi tényleges szolgálat után tartósan szabadságoltak. Ez a fakultatív rendelkezés,

mely azt mondja, hogy az ilyen katonák szabadságoltak, ez teszi éppen csaknem értéktelenné ezt a rendeletet. Mert a dolog úgy áll, hogy azt Gabriel Felix, az éjszaki cseh köz- és mezőgazdasági egyesület igazgatója az osztrák képviselőházhoz intézett kérvényében kifejtette. Tényleg, e rendelet értelmében az, hogy a földmives iskolát végzettek intelligensebb voltuknál fogva már két év alatt katonailag ki vannak képezve annyira, hogy a katonai érdekek károsítása nélkül ez után a két év után tartósan szabadságoltathatók. Kétségtelenül csak ez lehet a rendelet alapszándéka. De mennyire felel meg mai formájában ennek az intenciónak? A csapattesteknél tényleg az történik, hogy ellenkezőleg, inkább a jobban kiképzett, ügyesebb, sarzsit viselőket tartják benn, mert ezekre lehet bízni az ujoncok kiképzését és inkább a kevésbé kiképzetteket szabadságolják két év múlva, hogy továbbképzésükkel ne kelljen vesződniük. Ez ellenkezik a rendelet szellemével, intenciójával és éppen ennek következtében a parasztbirtokosságnak az a része, mely idegen munkaerőre szorul és a munkaerő hiányában legtöbbet szenved, saját fiának nem tudja a kellő kiképzést megszerezni, mert munkaerejére szüksége van. Míg ha bizonyos lehetne abban, hogy fiát a két katonai év leszolgálása után szabadságolni fogják, bizonyosan sokkal könnyebben szánná rá magát fia kiképzésére. És az által nemcsak a mezőgazdaság nyerne végtelen sokat, de maga a katonai szervezet is azzal, hogy több intelligenciát kapna, ami kiegyenlitené a rövidebb szolgálat hátrányait.

Ha összegezni akarjuk azokat a kívánalmakat, melyeket az előadottak után mezőgazdaságunk és főleg kisbirtokosságunk érdekében a népképviselő első fórumához, a magyar képviselőházhoz intézünk, annak reményében, hogy a mélyen tisztelt képviselőház azokat figyelmére fogja méltatni és azoknak teljesítésére hatalmas szavát föl fogja emelni, azokat a következő pontokba foglalhatjuk:

1. A mezőgazdasági munkaerő szaporítása és a mezőgazdasági üzemeltetések csökkentése céljából a gabonafélék aratási idejére a tényleges állományú katonák vidékenként, vagy esetleg hadtestparancsnokságokként megállapítandó időben és időtartamra szabadságoltassanak.

2. A tartalékos katonai állomány az aratásnak ezen vidékenként megállapított idejében fegyvergyakorlatra be ne hívassék.

3. A cs. és kir. hadügyminister 1895. július 22-én kiadott 4643. számú rendeletének szövege a fakultatív »szabadságoltak« helyett a szándékolt cél elérésére az imperatív »szabadságolandók« kifejezéssel és hatálylyal módosíttassék.

Régi kívánalmak ezek mélyen tisztelt képviselőház az egész monarchia mezőgazdaságának, de ezek a kívánalmak sohasem voltak jogosultabbak, fontosabbak és égetőbbek, mint most, mikor a mezőgazdaság nem-

csak a viszonyok, de az állam által is rákötött terhek alatt roskadoz, mikor a munkaerő hiánya egyes vidékeken már szinte elviselhetetlenül nehéz, mikor a folytonos kivándorlás és a mezei népességnek a városokba tódulása ezt a munkáshiányt még hatványozottan fokozza. Ma még ezzel a lökéssel talán új lendületre bírjuk hozni a mezőgazdaság életét, holnap talán még gyökeresebb változásokkal sem lehet majd az egész mezőgazdaság, az egész közgazdaság épületének összeomlását megakadályozni.

A székely-keresztúri bikavásár és kiállítás.

A székelykeresztúri bikavásár a hagyományos február 28. és március elsején tartott meg az idén is. Az az érdeklődés, melylyet a tenyésztők ez iránt a vásár iránt más években is olyan nagy mértékben tanúsítottak, még fokozódott az ez évi kiállításra, mert a magyar marha tenyésztésére irányuló társadalmi akció és a magyar marha haszonvételek emelését célzó magánkegyesség a magyar marha kérdését nem mint egy széinek eresztett hazafias frázist, hanem mint az állattenyésztés egyik fontos és érdekes kérdésének és ezzel egy mezőgazdasági haszonvételek bizonyító kialakulását várta ezen a kiállításon. Tényleg, talán Udvarhelyvármegye az, a hol a magyar-erdélyi szarvasmarhát nem csak a fajta, de a haszonvétel szempontjából is a legbelterjesebben és a legokosabban tenyésztik.

Az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesület által az E. G. E. támogatásával rendezett ez évi kiállítás jutalmazásaira 44 díj volt kitűzve mintegy 2000 korona értékben. A kiállítás besorolása a következő volt: I. Nagy tenyésztők bikái; II. Kistenyésztők bikái; III. Községi bikák; IV. Üszők. Fölhajtott a vásárra összesen 202 db magántenyésztő bikája, 22 db. községi bika és 30 db. üsző.

Természetesen a nagytenyésztők bikái voltak azok, melyek a legnagyobb érdeklődést keltették, de egyuttal a legszebb látványt is nyújtották. És a szépek közt is az első volt a *Sperker Ferenc* sz. demeteri birt. 5 db. bikája, melyek közül a jury az E. G. E. 200 koronás díjjal tüntette ki a „Hunyadi“ nevű 2 éves bikát. A jól kifejlett izmok, az erős csontozat praegnansan fejeződtek ki ezen az ötgyönyörű bikán. Utmutatás lehet tenyésztőinknek az, hogy jó tartással s a tenyészállatok szakértő kiválasztásával a magyar marhából mit lehet csinálni.

A második 150 koronás díj nyertese *Somogyi Albert* volt „Erős“ nevű bikájával. Formás test, jól fejlett izomzat, jó kiegyenlítetttség jellemzik ezeket a bikákat, melyeknek öröklődő edzettséget szerez kétségtelenül az, hogy tenyésztőjük a fejős teheneket jármozza.

A harmadik, 150 k. díjat *Gáspár József* királyhalmi birtokos „Bojtár“ ja nyerte el Ez a tenyésztés, mely a tömegre fekteti a súlyt a tenyészirányban, szintén szép példányokkal vett részt a kiállításon. A teljes kiegyenlítetttség hiánya egy kevésse meglátszott.

Negyedik, 100 korona díjat *Szentkereszt Pál* báró buni tenyésztő nyerte „Basa“ nevű szép erős alkatu, hatalmas, csontu bikájával. 100 korona díjat nyert még *Bárcsai Gyula* királyhágón túli tenyésztő, 50 kqr. díjat *Gyarmathy Dezső* és *Bedő Sándor* kaptak. Megemlítendőnek tartom még a *Kemény Béla* br., és *Ugron Zoltán* nem díjazott, de szép bikáit is.

Kistenyésztők közt összesen 530 korona díjat osztottak ki, miből *Buksa Mózes* valóban jó formájú, szépen kifejlett bikája kapta az első, 100 korona díjat. Tény, hogy a kiste-

nyésztők bikái még Sz.-Kereszturon is — noha talán kisebb mértékben, mint másutt — egymástól nagyon elütők voltak, a mi a különböző tenyésztésekből származó, jobbára ösmeretlen apaállatoknak tulajdonítandó. A mit azonban a helyes kiválasztás hiányán pótolni lehet, azt a székely kistenyésztők a jó, sokszor túlságos jó tartással pótolják is. Különösen a Szt. Ábrahám községbeli kistenyésztők tüntek itt ki, a kik 14 drb jó minőségű bikát hajtottak föl.

És ha a kistenyésztők nem mindig jó állatjairól szölk, akkor mindjárt az okára is rámutatok ennek, a *községi* bikáknak nem kielégítő minőségére. A kiállításán 12 díj volt községi bikák részére kitűzve és a kiállított 22 bikából csak 7 volt díjazható s még ezek közül is voltak nem épen kifogástalanok. Hajlott hát, csapott far, vékony csontú és kardlábak, nem tiszta jellegű fej, ezek voltak a községi bikáknál látható, nagyon soknál látható lényeges hibák. Voltak itt is jó állatok, mint az első díjjal díjazott székely-kereszturi, a második díjat nyert igen jó csontu, de kis testű uj-székelyi, az alsó-siménfalvi, a bika-falvi szintén díjat nyert községi bikák, de ezeken kívül valóban jó, vagy csak viszonylag jó bikák alig voltak a községek között. Mondják, hogy sok község nem hozta be jó bikáit. És ez a kevéssé jó tenyészapa-állat-állomány azután megmagyarazza a kistenyésztők állatjainak hátramaradottságát és hibáit. Szinte csábító elgondolni, milyenné alakulhatna magyar marhánk országszerte, ha lehetséges lenne a rossz községi bikákat egyszerre kiselejtezni, és a községeket jókkal ellátni. Egyszerre óriás mértékben és éppen ott, a hol arra legnagyobb szükség van, kistenyésztőink állatállománya alig elképzelhető módon föllendülne.

Az *üszök* közt abszolút jókat alig lehetett látni, úgy, hogy a 3 évesek között az első díj nem is volt kiadható. Kiadtak 230 korona díjat kistenyésztőknek. Az *üszökiállításnak* Székely-Kereszturon, a mostani kiállítás keretében és idejében nincs nagy célja, a mint azt az ideji kiállítás, lehetne mondani, eredménytelensége is tanusít. Más időben, más keretben talán nagyobb mennyiségben és jobb üszőállatok is hajtának föl.

A mi a bikavásár *forgalmát* illeti, az a két napon a következőkép alakult: eladtak összesen 84 db bikát 35.222 korona értékben. Az eladók közül fölemlítésre méltó árakat értek el 2 éves bikájukért Sperker Ferenc (1500 kor.), Gáspár József (1000 k. Kőhalom városnak), Somogyi Albert (800—1100 k.), Ugron Zoltán, Ugron János, Kemény Béla br., Szentkereszthy Pál br. (700 k.). A vásárlók közt nagyobb vevőként a fogarasi főszolgabíró szerepelt, a ki járása részére 11 drb. bikát vásárolt, a nagy-szebeni és segesvári állattenyésztési felügyelők, Bárczay Gyula tiszahurái földbirtokos, a ki három Sperker féle bikát vásárolt és mások.

A kiállítás és vásár jó sikerülésében nagy része van a ritka kedvező időnek, de még nagyobb annak a fáradságot nem ismerő tevékenységnek, melyet a kiállítás létesítése és szervezése körül *Hollaky* főispán és *Ugron* Zoltán kifejtettek.

Éber Ernő.

Talajkimerülés.

II.

Arra nézve, hogy valamely csekélyebb termőképességgel bíró gazdaság talaja eredeténél fogva növényi tápanyagokban szegény-e, vagy pedig egyoldalú kihasználás, zsaroló termelési rendszer következtében a kész tápanyagok fokozott elvonásán alapuló kimerülés esete forog-e fönn — erre nézve a talaj vegyelemzés adhat felvilágosítást. A tudomány mai állása szerint a vegyelemzéssel nem bírjuk ugyan elkülönítve megállapítani azon tápszeremennyiséget, mely felvételre alkalmas állapotban rendelkezésre áll, de igenis ki tudjuk mutatni az összes tápanyag készletet, melyet a talaj fel-

vételeire kész és nyers alakban együttesen magában foglal. Ennek pedig az a haszna van, hogyha pl. a vegyelemzés azt mutatja, hogy egy növényi tápanyagokban általában véve szegény talajjal van dolgunk, mindjárt tisztában lehetünk azzal, hogy ezen talaj termőképességének fokozására más mód nincsen, mint a növényi tápanyagok odajuttatása, vagyis a rendszeres trágyázás. Ha pedig a vegyelemzés arról győz meg, hogy talajunk őserőben elég gazdag, vagyis tápanyagokat elég bőven tartalmaz s ha e mellett még sem bír megfelelő termőképességgel, azonnal reájövünk, hogy itt a kész tápanyagkészlet van fogyatékán s ez esetben a trágyázáson kívül még más eszközök is állanak rendelkezésünkre a termőerők gyarapítására. Ezek pedig nem egyebek, mint azon ténykedések, melyekkel a nyers tápanyagok átalakításánál közreműködő tényezők szabadabb hozzájárulását, nagyobb mennyiségben odavitelét biztosítjuk. Ilyen eszközlesek: száraz talajoknál a viztartalom lehető biztosítása; mésztartalomban szegény talajnemeknél ovatos mésztrágyázás útján a szénsav bővebb hozzájuttatása; más tekintetben is megfelelő esetekben friss trágya alkalmazásával a salétromsav tartalom gyarapítása stb.

Ezek alapján igen fontos tény, hogy a gazda talajának növény-tápanyag tartalma fölől vegyelemzés útján megbizonyosodjék. Ennek dacára elenyészően csekély azon gazdák száma, kik a talajvegyelemzésre valamit adnak azon fölötté téves felfogásból kiindulva, hogy annak gyakorlati értéke egyáltalán nincsen. Pedig behatóan mérlegelve a dolgot meggyőződhetik arról bárki is, hogy a legtöbb esetben sok hasznos és igen értékes útmutatásokat szolgáltat. Hogy csak egy esetet említsék, tegyük fel azt, hogy valamely termőképességben meggyengült talajon trágyázás után kiválóan bő szalmatermést nyerünk, de a maghozam legkevésbé sem felel meg a várakozásnak. Ez a legtöbb esetben arra vezethető vissza, hogy talajunk elapadt foszforsav tartalmát trágyázás által kellő mennyiségben pótolni nem voltunk képesek. Megelőző vegyelemzés útján talajunk ezen nagyobb mérvű fogyatékosságára könnyen reájöhetünk volna s az istállótrágya mellett megfelelő foszforműtrágya alkalmazásával a szemtermés biztosítása módunkban állott volna.

Nem lesz talán fölösleges egy közepes termőképességgel bíró talaj föbb növény-tápanyagaira vonatkozó vegyelemzését némi tájékoztatásul bemutatnom. Ezek szerint a legtöbb kulturnövény termelésére alkalmas talaj tartalmaz százalékokban: 0.25 kalit, 5.00 meszet, 0.1 foszforsavat, 0.1 nitrogént.

Ezek után hátra van még arról szólanom, hogy — főleg gazdaságok bérbeadásánál minő intézkedések, kikötések teendők a talajerők — helyesebben mondva a növényi tápanyag készletek meg nem engedhető mértékig fokozható kiaknázásának, a talajkimerülésnek megakadályozására.

Azon elvből kiindulva, hogy a midőn valamely földtulajdonos birtokát bérbe adja, mindig csak a talajban foglalt növényi tápanyagok tüke-értékének kamatoztatását engedi át haszonélvezetre s igen nagy károsodását elkerülendő nem jogosíthatja fel a bérlőt soha arra, hogy magát a tőkét is megtámadja — régidőktől fogva igen különféle feltételeket szokás a bérszerződésbe felvenni, melyeknek célja az, hogy a talaj kimerülését előidézhető zsaroló törekvéseknek útját állják. Beható alaposan elbírálván a kérdést sokkal nehezebbnek fogjuk találni, mint a hogy az felületes áttökintés mellett előtűnik. De vegyük csak sorba a most szokásos kikötéseket.

A legáltalánosabb az, mely szerint a trágyát — eladás, vagy bármi más értékesítési mód teljes kizárásával köteles bérlő kizárólag a bérbeadás talajának javítására fordítani. Könnyen belátható, hogy ezen eltiltó kötelezettség általános érvényű nem lehet. Arra alkalmas viszonyok között eladásra kerül a ta-

karmány, a szalma nagyobb része s így a trágya termelés egyszerűen kimarad. Évente bizonyos számú holdaknak betrágyázásából álló kötelezettség sem lehet célhoz vezető, mert ugyan ki bírná állandóan ellenőrizni a megszábot területet és azt, hogy valjon teljes, fél-, vagy pedig olyan mérvű trágyázás történik, hogy épen csak a neve legyen.

Többet ígér azon intézkedés, mely a szalastakarmánynak, alomanyagoknak és a trágyának a gazdaság talaján kívül eső elhasználását, értékesítését eltiltja. Azonban itt is igen sok kibuvó ajtó található az, a ki keres, úgy, hogy ezen kikötött föltétel tulajdonképeni célja is javarészen illuzoriussá válhatik. Ilyen pl. az, hogy a természetes kaszálók feltöretnek s piaci gabona termelésre használtatnak; a szalastakarmány $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{3}$ részes részes művelés alkalmazásával vagy más — a bérbeadó által alig kigondolható címeken a gazdaságból kiadatik, melyet megakadályozni eltiltani nem lehet.

Sok esetben bizonyos megnevezett természetes kaszálók feltöretése megtiltatik. Ez biztosítja ugyan értékesebb kaszálók, rétek fenntartását de egyéb kikötések hiányában az elmondottakból folyólag épen nem biztosíthatja az elhasznált tápanyagok visszapótlását s a gazdaság egész területén a talajkimerülés elhárítását. Hogy minő értéket kell tulajdonitanunk, azon intézkedésnek, mely nagyobb tápigényű növényeknek ugyanazon talajon egymás után következő termesztését tiltja, vagy pedig annak, mely megengedi ugyan természetes kaszálók feltöretését, de ugyanazoknak a bérlet utolsó éveiben újból létesítését előírja — az elmondottak után nem szükség külön részleteznem.

Ha már most az itt elősorolt, ma szokásban levő kikötések kombinált, együttes alkalmazásával kívánja bérbeadó a bérlő kezét megkötöni, az már egy olyan megszorító előírásra vezetne, olyan korlátokat állítna föl, melyek igen alkalmasok a bérbeadó üzleti eredményét kétes világításban feltüntetni, s ebből kifolyólag nehezen akadna bérlő, ki az ilyen több irányú megszorítások elfogadásába belemenne. Szóval — nem csekély feladatot olyan expedienst találni, mely egyfelől teljes garanciát nyújtson a bérbeadónak a talajkimerülésre vonatkozó, aggályok eloszlátására, — másfelől pedig olyan módozatot képezzen, hogy a bérlőnek szabad mozgást jogos érdekei érvényesítésében kellő függetlenséget biztosítson.

Mindeneket egybevetve legalkalmasabbnak mutatkozik az olyan szerződésbe foglalt megállapodás, mely a bérbeadásban termelt trágyának ugyanott felhasználását előírja, s e mellett — a gazdaság minden irányban viszonyainak szakszerű figyelembe vétele alapján a területhez viszonyítottan meghatározandó bizonyos számú számos szarvasmarha — vagy ennek megfelelő számú juh, sertés avagy egyéb állatok állandó tartását teszi kötelezővé.

Mindkét fél által elfogadható, bérbeadó által könnyen ellenőrizhető megállapodás ez, mely már magában véve saját érdekei alapján reákvényszeríti a bérlőt olyan törekvéseket elkerülni, melyek a talajkimerülés bekövetkeztére vezetnének. Saját érdekei fogják ez esetben megkövetelni, hogy sok és jó takarmányt termeljen, mert csak így láthat hasznot állattartása után. Értékes természetes kaszálók feltöretésétől őrizkedni fog. Szalastakarmányt, szalmát el nem adhat, mert szüksége van mesterséges takarmányt termelni s hogy ezt biztosítsa kénytelen jól trágyázni, a növények egymásutánjában helyes — nem zsaroló — rendszert követni, megfelelő művelési módokat alkalmazni. Az érdekek ilyszerű azonossá válásából kifolyólag biztosítékot képez ez arra nézve, hogy az évi termésekkel elhordott növényi tápanyagmennyiség a bérlő érdekében fekvő rendszeres trágyázás által, ha nem is teljes mérvű, de mindenesetre kielégítő utánpótlásban részesül és így a talajkimerülés ve-

szélyének elhárítása megnyugvással fogadható kivételben teljesítve lett.

Azt az ellenvetést teheti itt valaki, hogy: igen ám, de hátha a bérlő nem hajlandó bizonyos meghatározott számú állatok tartására magát kötelezni. Mi a teendő ez esetben? Semmi egyéb, mint az ilyen bérlővel a tárgyalást azonnal megszüntetni s vele többé az alapon szóba nem állani. Az ilyen bérlőnek nyíltan bevallott célja a talaj lehető legteljesebb kiszorítása, a növény-tápanyag készlet kiszorítása, melyet a megállapított évi bérösszeggel soha meg nem téríthet. Erre alapítja összes számításait s ez alapon nem érheti be a talajban foglalt növény-tápanyag-készlet tökéletének szakértelem és befektetések által fokozható kamatoztatásával, hanem magát a tőkét is megtámadni s a tőle kitelhető mértékben elhárítani föltett szándéka. Az életből vett példák arra a következtetésre vezetnek, hogy legtöbbször a bérlők azon kategóriájában található föl a talaj kimerítésén alapuló boldogulni vágyás, a melynek tagjai nem rendelkeznek teljes szakképzettséggel. Ez irányban megbízhatóság — szerintem — szintén figyelemreméltó a bérbeadásoknál.

Ezek után az elmondottakból azon általános utmutatás domborodik ki, hogy álljon bár valamely birtok bérlési, avagy házi kezelés alatt, mindig és minden esetben kérlelhetlen szigorral lép föl azon követelmény, mely a talaj kész növényi tápanyag készletének óvatos kihasználására, trágyázás által az elhasználás mértékével arányban álló, lehető legteljesebb visszapótlásra, s ezek mellett a nyers, tartalék tápanyag készlet átalakítását előidéző tényezők intenzívebb működésének töltünk kitelhető elősegítése alapján az utánpótló képesség előnyös befolyásolására irányítja a figyelmet s egyúttal megjelöli az eszközöket is, melyek alkalmazásával a talajkimerülés bekövetkezésének elhárításán eredményesen munkálkodhatunk.

Az, a ki ezen elvekkal ellentétes álláspontot intézi gazdasági sorsát, a ki megfelelő arányú állattartás nélkül gazdálkodik, legyen bérlő, vagy házi kezelést folytató — egyaránt megérdemli a jövővel nem törődő, az önmagát és a késő unokákat is megrabló, zsaroló rendszert követő „rossz gazda” elnevezést egyaránt, előidézője az előbb, vagy utóbb bekövetkezendő talajkimerülésnek. A földbirtok tulajdonosságának sorsa pedig mindig egy és ugyanaz és semmiben sem különbözik azon tőkepénzestől, ki nem iparkodik tőkéjét szakértő munkássággal gyümölcsösztetni, nem éri be a kamatokkal, hanem megtámadva magát a tőkét is azt folyton fogyasztja, a minek aztán korább, vagy később elmaradhatlanul bekövetkezendő vége nem egyéb, mint a vagyoni tönkerejtés. *Vardy Géza.*

A gyakorlás alapelve az állattenyésztésben.

Irta: *Kleinkauf György.*

VII.

Az idegrendszer gyakorlása. Az idegrendszer a test minden szervére befolyással van és a test minden működését kormányozza. Ugy szerkezetét, mint működését tekintve, két főrészből áll, a középponti és környéki részből, melyek közül az előbbi egyesíti magában a környékből összegyűlt idegszálakat. Telegraf rendszerhez hasonlítjuk, hol a középponti álmások az idegduc telepek, a végállomások pedig az idegvég készülékek. Az idegducokat és végkészülékeket összekötő idegfibrillumok a telegrafdrótok szerepét játsszák. A végkészülékeket érő inger ingerületet kelt a középpontban, a középpontban keletkezett izgalom pedig izomműködést vált ki a periferián.

Az érző idegfibrillumokon haladó ingerek gyakorolják az érzéki stérát, s az izomrendszer gyakorlásánál az agyvelő mozgató sférája gyakoroltatik.

Az idegrendszer működése tehát mindig

visszahat a szervek működésére, s a szervi működés az idegrendszerre.

A kar amputálása elsatnyulási folyamatot idéz elő a középpontban, s ha a szem sorvad, a látási sfera is sorvad. Viszont, ha az agyvelő körülírt része roncsolódik, megbénul a megfelelő testrész is.

Számtalan példával lehetne még bizonyítani, hogy az anyag a szellemhez s a szellem az anyaghoz van kötve.

És épen azért, mert ez így van, az idegrendszer gyakorlását nem lehet elválasztanunk a test rendszereinek gyakorlásától.

Az izomgyakorlat eszessé és tanulékonyá teszi a lovat a tökéletes és szép formákon kívül emeli intelligenciáját, a mi első sorban abban jut kifejezésre, hogy hűséges barátja lesz az embernek.

A tápláló csatorna és tőgy gyakorlása a vérmérsékletet változtatja meg, mert az ideg-ingerlékenységet csökkenti. A tehének szelidőbbek és könnyebben fejthetők, a hizó állatok csöndesek és türelmesek.

Legnagyobb fontossága az idegrendszer gyakorlásának abban áll, hogy befolyása a szervek működésére (innervatio) fokozódik s így a szervezet cselekvő és ellentállóképessége is nagyobb. Az együttes gyakorlásban a legjobb óvszert találjuk fel minden betegség ellenében.

A felemlített rendszerek és készülékek gyakorlása a vad állatfajknál, valamint a primitív viszonyok között élő házi állatfajknál együttesen végeztetik, a mi természetszerű és a test legegészségesebb fejlődésével jár. Az előbbieknél kizárólag, utóbbiaknál főleg a természetre van bízva a gyakorlás.

A gazdasági téren előhaladott államokban a gyakorlás irányát többnyire a clima és piac határozza meg. Schweizban többoldalu gyakorlás által szerencsésen egyesítik szarvasmarhánál az erő kifejtő és tejlőtehetséggel a hizékonyságot, mint a bern-vidéki fajta változatainál látható, melynek egyedei meglehetősen igavonók, hizálva 10–14 mm. súlyt elérnek és átlagban évenként, darabonként 3000–3500 kg. tejet adnak hazájuk viszonyai mellett. A wiltermarschi, breitenburgi, flandriai és normandiai szarvasmarhánál a hizékonyság van egyesítve a tejlő tehetséggel. Az északi tenger partvidékét pedig a tejlő törzsek uralják.

Az egyoldalu gyakorlás eredményének legelterjedtebb képviselői az angol hústajták, melyek kizárólag az intenzív tartásra vezetők vissza.

Ugy az egyoldalu, valamint a több irányú gyakorlásnál a tápláló csatorna viszi a vezérszerepet. Akár erőt, akár húst, zsirt vagy tejet termeljünk, első sorban bő táplálásban kell részesíteni az állatokat, mert csak így remélhetünk hasznot.

Ha a bő tartás mellett fokozzuk az oxydatiót izomgyakorlatokkal, akkor az erőtermelésnek kedvezünk; az oxydatió lehető csökkentése pedig a hús és zsír lerakódását szaporítja; a tejtermelés középhelyet foglal el, midőn a kisebb foku oxydatio mellett növekedik a kiválasztás.

Erőtermelésnél anyagok elégtetnek, hús és zsirtermelésnél a testben halmozódnak fel, tejtermelésnél kiválasztatnak.

Hogy a táplálék mely része lesz elégtetve, mely része halmozódik fel és mely része választatik ki a tőgy által, a mint fenn is említettem, nincs eldöntve és a gyakorlás kérdésébe bele nem vonható.

E figyelemreméltó tények mellett azonban nem szabad elfelednünk azt, hogy a gyakorlás csak egyik tényezője a fajta átalakulásának s mindig számolnunk kell a természetes befolyásokkal, az éghajlati tényezőkkel, melyek munkánkat gyakran gyerekkéjékké, de nem ritkán lehetetlenné teszik.

Hogy ma már nem mellőzhetjük a gyakorlás fokozottabb igénybevételét, az kétségtelen, de hogy viszont a túlzás helyrehozhatatlan károkat idéz elő, már az eddig elmondottakból is kitűnik.

Miként a gazdagon trágyázott talajban a sűrű vetés buján fejlődik, de kevesebb magot érlel és megdől, ép úgy a túlgazdagon táplált állat korán megéri, de a fajta fenntartására kevésbé alkalmas és gyorsan elhasználdik.

A mely tényezők a vetés megdőlését előidézik, ugyanezek okai a fajta megdőlésének és elmulásának. S ha az állattenyésztés történelmének írója keresni fogja az okokat, melyek ezt előidézték, meg fogja találni azon természeti törvényben, mely ép úgy előidézi a búza megdőlését, a fajta megsemmisülését, mint a nemzetek elmulását, a jobbnak, a szebbnek, a tökéletesebbnek kiválásában.

Ez történt a hosszuszarvu angol szarvasmarha fajtaival, nemsokára befejeződik ugyanez a processus a leicester-juhánál és ugyanez fog történni minden ma uralkodó hús- és zsirlátnál, ha teljesen egyoldaluan haladva, figyelmen kívül hagyjuk az edzetséget és ellentállóképességet.

Fokozva a zsirlerakódást, az már nemcsak a bőr alatti kötőszövetben (szalonna), a szervek közt (faggyú) vagy az izomzatok közt (márványozottság) halmozódik fel, de a sejtekben is, melyeknek működését hátráltatja. Az elzsirosodás iránti fogékonyság átvitetik a méhben fejlődő magzatra, mely elzsirosodott szivvel — az elzsirosodás az izomsejteket illeti — elzsirosodott lélekző izmokkal, elzsirosodott bélizomzattal és mirigyekkel születik és kevés világra jövele után folyton fokozódó általános gyöngeségben, emésztési zavarok közt kimúlik.

A mily mértékben nő a fajta gyöngesége, oly mértékben jelentkeznek a betegségek, főként a gümőkór és ellési bántalmak, mert a meggyöngült szervezet fogékonyabb irántuk.

Különös fontosságot kell fektetnünk azon tényre, a mit a gyakorlás bizonyít, hogy a gyorsfejlődés fokozását nagy mértékben követi a meddőségi százalék növekedése.

Minden másként alakul az együttes gyakorlásnál, mely a test arányos fejlődését biztosítja s a szervezet ellentálló képességét alig csökkenti. És ez azon egyedüli helyes és célra vezető út, melyet követnünk kell magyar szarvasmarhafajtánk változatainak átalakításánál is, melyen haladva 1—2 évtized múlva intelligenciánknak és az éghajlati viszonyoknak megfelelően, természetszerűen fognak vidékenként kifejedni törzsek, melyek híresekké válnak tehetségeikkel.

A helyes irányban folytatott gyakorlás, a tenyészkiválasztással kezezi a legfontosabb tenyésztői munkát, mert eszköz arra nézve, hogy az abszolút egészséghez közeledjünk.

Az egészség és testi szépség pedig egymást fedik, karöltve járnak, egymástól el nem választhatók. Az egészséges test szép is s a szépség és egészség az állattenyésztő számára mindig csak a jót jelentheti.)*

EGYLETI ÉLET.

Igazgatóválasztmányi ülés.

Az „E. G. E.” igazgatóválasztmánya febr. havi rendes ülését 25 én tartotta meg.

Elnökölt: Cs. Szabó József, egyl. elnök.

Előadott és jegyzett: Tokaji László egyleti titkár.

Jelen voltak: Br. Bánffy Ernő, Br. Jósika Gábor alelnökök, Teleki Ferenc gr., Dr. Szentkirályi Akos, Nagy Dezső, Cséser Lajos, Weselényi Béla br., Szabó Samu. Sipos Gábor, Matskásy Pál igazg. választmányi tagok és Bocsánzi László egyl. pénztárnok.

*) Irodalom:

H. Dünkelberg: Die allgemeine und angewandte Viehzucht. 1892.

E. Zschokke: Die Unfruchtbarkeit des Rindes. 1900.

P. Dechambre: Zootechnie générale. 1900.

John: Gesundheitspflege. 1893.

Th. Eimer (Jena): Die Entstehung der Arten auf Grund von Vererben erworbener Eigenschaften nach den Gesetzen organischen Wachstums. 1883.

Természettudományi közlöny és szaklapok.

Elnök az ülést megnyitván a *jegyzőkönyv hitelesítésére* fölkéri Teleki Ferenc gr., Nagy Dezső és Csérer Lajos választmányi tagokat.

Mult, január 28 án tartott ülés hitelesített *jegyzőkönyve* fölolvastatván, egyleti titkár, jelentést tesz az abban foglalt határozatok végrehajtásáról. — Tudomásul vétetik.

Az egylet mult évi *december havi pénztári forgalmáról* szóló jelentés fölolvastatván:

37906 kor. 60 fill. áthozat és bevétellel
6755 " 69 " kiadás és

31150 kor. 91 fill. maradvánnyal, valamint a *január havi pénztári forgalomról* szóló jelentést
36967 kor. 84 fill. áthozat és bevétellel
7173 " 52 " kiadás és

29744 kor. 32 fill. maradvánnyal — tudomásul vétetik.

Egyleti titkár jelenti, hogy a nagym. földművelésügyi miniszter úr megbízásából és támogatásával az egylet által rendezett háziipari tanfolyamok közül a bácsi kosárfonó tanfolyam e hó 15-én befejeztetett. Készítettett a tanfolyam tartama alatt 230 db különféle gazdasági és kereskedelmi célokra szolgáló kosár. A szász-lónai fafaragó tanfolyamon a résztvevők nagy érdeklődése és szorgalma mellett szakképzett mesterek tanításával a lakosság a szekér minden részének elkészítési módját sajátítja el. A mákói tanfolyamon a két hetes szalmafonó tanfolyam után a lakosság a kosárfonásban képeztetik ki. Február 16-án Magyar-Fenesen az ottani gazdakör megkeresésére beállítottott a negyedik tanfolyam a kosárfonó mesterség megtanulására 36 résztvevővel. A működő tanfolyamok is a legjobb eredményt ígérnek. — Tudomásul vétetik.

Egyleti titkár előadja, hogy az E. G. E. védnöksége és felügyelete alatt általa rendezett *állandó gépkiallításra* a bejelentések szépen érkeznek és már eddig is a bejelentések után befolyt helypénzek fődözik az eddig esz-közölt befektetések és kiadások összegét. A kiállítás iránt úgy a gyárosok, mint a gazdaközönség részéről is nagy érdeklődés mutatkozik és a bejelentésekből biztosítottnak vehető már az, hogy a mezőgazdaságban szükséges mindennemű gép, eszköz és anyag azon beszerezhető lesz. A kiállítás március 10-i megnyitását való részvételre meghívták a nagym. földművelésügyi és kereskedelemügyi miniszter urak, a gazdasági érdekképviseletek, gazdák, stb. — Tudomásul vétetik.

Egyleti titkár előadja az Országos Magyar Gazdasági Egylet átiratát, melyben a *cserebogarak* óriási pusztítására hivatkozva az 1894: XII t.-c. erre vonatkozó rendelkezéseinek a közigazgatási hatóságok által való pontosabb és lélekösmeretesebb betartását követeli, egyben ösmerteti a Sopron vármegye által követett írtási eljárást, melyet az e téren leginkább buzgólkodó tanítóknak adott díjakkal és cserebogaraknak hektoliterenként 1 korona árban való beváltásával értek el. Az O. M. G. E. az egylet figyelmét felhívja az ott követett eljárásra.

Sipos Gábor vál. tag indítványozza, hogy az E. G. E. által ebben a tárgyban már régebben készített fölíratát némi módosításokkal a földművelésügyi miniszterhez terjeszszék föl, melybe hivatkozva arra, hogy az 1894: XII. t.-c. üdvös rendelkezései a közigazgatási hatóságok által nem hajtattván végre, a cserebogarak irtására nézve *törvényes* intézkedés történéjek. — *Jósika* Gábor br., *Szentkirályi* Ákos dr. tagok fölszólalásai után egy bizottság kiküldetését határozza el a választmány, mely az E. G. E. régebben elfoglalt álláspontja alapján egy, a földművelésügyi miniszterhez intézendő fölíratot szerkesztszen s azt a jövő vál. ülésen bemutassa. A bizottság tagjainak Sipos Gábor, Péter Béla és Szabó Samu vál. tagok választattak meg.

Egyleti titkár előadja az O. M. G. E. átiratát, melyben kéri egyletet, hogy a keresk. miniszter támogatásával most létesített *ipari-és kereskedelmi szakosztályt* pártolja és tagjaival annak célját a szokott módon tudassa —

Az új szakosztálynak a hivatalos lapban való ösmertetése határozottatik el, egyben a szakosztálylyal való érintkezésbe lépés abból a célból a gazdaközönség figyelmét hívja föl az E. G. E. védnöksége és felügyelete alatt léte sülő állandó gépkiallításra.

Előadatik a Szolnok-Doboka vármegyei gazdasági egyesület által március hó 5-én és 6-án Deésen tartandó *gazdasági előadások* meghívója. — Az egyletnek az előadásokon való képviselésére Bornemisza Károly br., Bánffy Ferenc br. és Barcsay Tamás egyl. tagok kérének föl.

Olvastatik a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara átirata, melyben kéri, hogy a *mezőgazdasági és iparkiallítás* rendezésére alakult bizottságba az egylet nevezze meg kiküldötteit. — Ig. választmány a bizottságba Feilitzsch Arthur br., Gyárfás Benedek, Szabó Samu, Dr. Szentkirályi Ákos, Ritter Gusztáv és Vinceny Károly e. tagokat és Tokaji László e. titkár küldi ki

A *közgyűlés* napját igazgatóválasztmány március 31-re (virágvasárnapra) tűzte ki.

Olvastatik a Budapesti Halászati Kongresszus végreh. bizottságának meghívója, melyben az egylet a kongresszuson márc. 7-én való képviseltetésre fölkéri. — Választmány Bartha Miklós és Gallus Viktor tagokat kéri föl a képviselőre, kiket megfelelően értesíteni elhatározza.

Egyleti titkár előadja az Erdélyrészi Falka Vadász Társulat átiratát, melyben az ez évi szeptember 29., október 6. és 13-án rendezendő lóversenyekre az eddig is adni szokott 300 kor. versenydíj megadását kéri. — A 300 kor. versenydíj megszavaztatik

Előadatik az O. M. G. E.-nek a képviselőházhoz a tőzsde törvényes reformja iránt intézendő kérvénye, melyhez hozzájárulás kérének. — Választmány elhatározza, hogy a kérvényt, mely az egyletnek a novemberi választmányi ülésén elfogadott fölíratának szellemével és lényegével megegyezik, fölíratban fogja pártolni.

Előadatik a kolozs-monostori gazdasági tanintézet átirata, melyben az évközben megüresedett két ösztöndíjas helynek a tanári testület véleménye alapján Vitályos Béla másodéves és Hadviger Gyula első éves hallgatóval való betöltéséhez az egylet hozzájárulását kéri. — Választmány a kijelölést elfogadja és erről a tanintézet igazgatóságát értesíti.

Egyleti titkár olvassa a pozsonyvármegyei gazdasági egyesület abból a poszonymegyei kelt köszönetiratát, hogy az egylet 40 éves fönnállásának jubileumán Tokaji László titkár által képviseltette magát. — Tudomásul vétetik.

Egyleti titkár olvassa Bács községnek az egylethez intézett köszönet iratát, melyben háláját és köszönetét fejezi ki azért, hogy a kosárfonó tanfolyammal a lakosság új keresettorráshoz juthatott. — Tudomásul vétetik.

Egyleti titkár olvassa Éber Ernő egyl. gyakornoknak kérését, melyben évi 400 kor. lakáspénz és drágasági pótléket kérelmez. A kérvénynek kapcsán egyl. titkár indítványozza, hogy Éber Ernő egyl. gyakornoknak — tekintettel az egylet érdekében kifejtett buzgó tevékenységére — igazgatóválasztmány a segédtitkári címet adja meg. Többek hozzászólása után — választmány a kért pótléket és a segédtitkári cím megadását egyhangulag megszavazza.

Egyleti titkár előadja Éber Ernő egyl. s titkár indítványát, mely szerint a képviselőházhoz intézendő kérvényben bővebb indokolás alapján a törvényhozástól a következőket kívánja megszavaztatni:

1. A mezőgazdasági munkaerő szaporítása és a mezőgazdasági üzemköltségek csökkentése céljából a gabonafélék aratási idejére a tényleges állományu katonák vidékenként, vagy esetleg hadtestparancsnokságokként megállapítandó időben és időtartamra szabadságotlassanak.

2. A tartalékos katonai állományból az

aratásnak ezen vidékenként megállapított idejében fegyvergyakorlatra be ne hívassanak.

3. A cs. és kir. hadügyminiszter 1895. július 22-én kiadott 4643. sz. rendeletének szövege a fakultatív „szabadságolhatók” helyett a szándékolt cél elérésére az imperatív „szabadságolandók” kifejezéssel és hatálylyal módosíttassék. — Választmány az indítványt elfogadja és annak az összes magyar és osztrák gazdasági egyesületekhez pártolás végett való elküldését határozza el.

Dr. *Szentkirályi* Ákos választmányi tag indítványozza, hogy az egylet heremagtisztító raktárának szervezete helyesebb alapokra fektetessék és a heremagvak beküldésének módzatai a gazdaközönséggel gyakrabban közöltesse. — Igazgatóválasztmány az indítványt megfelelő elintézés végett a heremagraktári állandó bizottsághoz teszi át.

Közgyűlési meghívó.

Az erdélyi gazdasági egylet alapszabályszerű **rendes közgyűlését** Kolozsvárt, 1901 évi *március hó 31-én*, vasárnap *délelőtt 10 órakor* fogja saját helyiségében (belközép-utca 11. sz. emelet) megtartani, melyre az egylet t. tagjai tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó;
 2. Az igazgatóválasztmány jelentése az egylet 1900-ik évi működéséről.
 3. Pénztári jelentés az egylet 1900-ik évi zárszámadásáról; ezzel kapcsolatban:
 4. A számvizsgáló bizottság jelentése.
 5. Az 1901-ik évi költségvetés megállapítása.
 6. A mult évi rendes közgyűlés óta az egylet kebelébe lépett tagok bejelentése.
- Kelt az erdélyi gazdasági egylet igazgatóválasztmányának Kolozsvárt, 1901. évi február hó 25 en tartott üléséből.

Cs. *Szabó József.*
egyl. elnök.

JOGI TANÁCSADÓ.

M. A. Aranykút. Feltett kérdésére a következőkben válaszolunk: Specialiter az erdőkezelésről az 1879. évi XXXI. t.-c. (az erdőtörvény) intézkedik, a melynek intézkedései alá azonban a magán (annak 17. §-ában felsoroltakhoz nem tartozó) erdőtulajdonosoknak erdőkezelése, ha az nem véd-erdő vagy feltétlen erdőtalajon művelt erdőre vonatkozik, nem vonhatók.

Magára a haszonélvezetre általában s annak terjedelmére s lényegére vonatkozó jogszabályaink az erdélyi részekben az osztrák polgári törvényben található fel, melynek 509. § a szerint »A haszonélvezés azon jog, melynél fogva idegen dolgot, *állagának kimelésével*, korlátlanul élvezhetni.«

A haszonélvező a haszonélvezet tárgyát korlátlanul élvezheti ugyan, de az *állagot kimélni* tartozik, a miből az következik, hogy csak a dologtól *rendes használat* mellett nyerhető hasznok illetik meg, de azt tönkre tennie nem szabad. Ezen elv áll mindennemű dologra s így az erdőkre vonatkozó haszonélvezetnél is, a mire nézve analogia alapján a hitbizományi tulajdonosnak haszonélvezetére hivatkozhatunk, kinek az erdőt kipusztítani szintén tiltva van.

Mindezekből az következik, hogyha a jelen konkrét esetben is, a haszonélvező az

Mestitz Mihály és Fiai

Kolozsvár, Maros-Vásárhely,
Unio-utca 3. és 5. Széchenyi-tér 41.
Elvállalnak tulhalmozott készletük miatt igen szép és teljesen kiszáradt

amerikai tölgyfaparketteket,
ugyszintén azoknak jótállás mellett való le-
rakását. Továbbá bármilyen üpület-asztalos
munkát és teljes butorberendezéseket a leg-
olcsóbb árak és jótállás mellett. (473.)

Szilágyi Eleonora

Likör, Puncs-szesz és Rum-gyára
KOLOZSVÁRT,
Kossuth Lajos-utca (Belmagyar) 32. sz.
Alapított 1832. — Telefon sz. 239.

Legfinomabb saját gyártmányu és imp-
portált Rumok, világhírű Puncs-szesz és a
legfinomabb likörök kaphatók a gyár üzlet-
helyiségében, valamint minden helybeli és
vidéki elsőrangú fűszer és csemege keres-
kedésben gyári áron. (474.)

Hazai márvány-iparvállalat.

A t. butorkereskedőknek és műasztalosoknak
ajánljuk helybeli márványipar vállalatunkat.
Elvállalunk minden e szakmába vágó munká-
kat, de különösen butorokhoz szükségeslendő má-
rványlapokat, magyar, francia, belga, olasz és
szerb márványokból izléses és olcsó kivitelben.
Vidéki megrendelések gyorsan eszközöltetnek. —
Első Erdélyi Márvány Ipar Vállalat. Felső
Antal utócai Kolozsvárt, Ferencz József-ut 53.
szám. (475.)

erdő állagát nem kiméli, haszonélvezetét az
állag sérelmével gyakorolja, s mindez szak-
értőileg megállapítható, a tulajdonos a sé-
relmes használat ellen orvoslást kereshet, a
mire nézve az optkv. 520 §-a az irányadó,
mely szerint a tulajdonos a haszonélvezőtől
a dolog állagára biztosítékot követelhet, a
mit ha ő nem tesz le, a dolog méltányos ki-
egyenlítés mellett a tulajdonosnak enged-
tetik át, vagy -- és ez a leggyakoribb eset
— alkalmaztatik a bírői zárlat. (Dr.)

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olva-
sóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki
hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható.
A hirdetés megrendelés minden száma legkésőbb csütörtökön délig
a kiadóhivatalhoz juttatandó.

Szemle.

Deési gazdasági előadások. A szolnok-
dobokamegyei gazdasági egyesület közbenjárására
a Gazdasági Egyesület Országos Szövetsége
március hó 5-én és 6-án Deésen intelligens
gazdák részére előadásokat rendezett azon
fontos kérdéssel: „miként emelhetjük gazda-
ságunk jövedelmét?” A kérdést mintegy 70—
80 főnyi intelligens gazda előtt a kolozsmo-
nostoni gazdasági tanintézet három tanára
világította meg különböző szempontból. Dr.
Szentkirályi Ákos igazgató az állattenyésztés
idevágó részét világította meg a hallgatók
előtt s különösen az ősi erdélyi szürke marha
fontos jövőjét emelte ki; Szecsey István tanár
üzemelteti tétélekké bírálta erdélyi gazdálko-
dásunkat s különös érdeklődést keltettek ér-
tékesítési s becslési számításai, a melyek a
gyakorlati életből merítvék ugyan, de a tudomá-
ny legújabb álláspontját jelzik. Rázsó Imre
tanár a gazdasági jövedelem emelhetőségét, a
talaj erőinek kiaknázásában s fentartásában
kereste s tétéleinek igazolására önálló becslé-
vizsgálódásaira hivatkozva: állandóan lekötötte
a hallgatóság figyelmét. Ezen előadások két
napon át délelőtt és délután 2—2 órában tar-
tattak a gazdaközönség állandó érdeklődés
közepette. Az ülést gróf Kornis Viktor elnök
nyitotta meg 5-én d. e., midőn a megjelentek
üdvözlőlvén, szívesen emlékezett meg az
OMGE képviselőjéről Forster Géza igazgatóról,
kinek egyuttal az erdélyi gazdák üdvözlését
jelzi az alkalomból, hogy közgazdasági tevé-
kenységeért a király a vaskoronarenddel tün-
tette ki, utóbb köszönetet mond az előadá-
sokra vállalkozó gazdasági tanároknak fára-
dozásaiért. Felemlíti, hogy az Erdélyi Gazda-
sági Egyesület br. Bornemissza Károly főispán,
br. Bánffy Ferenc és Barcsay Tamás képvisel-
lik. Első nap estéjén társas vacsorára gyűlt
egybe az egész társaság, melyről úgy Darányi
ministernek, mint gr. Desseffy Aurél OMGE
elnöknek üdvözlő sürgönyt küldtek. A felkö-
szöntök során Forster Géza igazgatót és a
betegsége dacára elnöklő gróf Kornis Viktort
s az előadó tanárokat különösen ünnepelték.
Az igazán sikerült két napi összejevetelt Biró
István, Voith Simon alelnökök, s az egyesület
fáradhatlan titkára Szemmáry József rendezték.

Tagosítás jöjjön el a te országod s tago-
sítás keserű pohara mulj el mi tőlünk! ez a
fóhász hallszik vegyesen a Retyezattól a Cib-

lesig terjedő hegyes-völgyes téreken. Mi az a
tagosítás? ha a nemzetgazdaságtant olvassuk:
a vagyonerősödés gyönyörű elmélete káprá-
zik elénk, ha a parasztot, birtokost, katasz-
tert, vincellért, becsüst s gazd. egyleteket
hallgatjuk: úgy egy község mezőgazdaságának
kinpadra vonása tárul elibünk. A rege szól
10—30 éves tagosító eljárásokról, 200—300
holdas idegen foglalásokról, tagosítás utáni
földetlen Jánosok öngyilkosságairól s elameri-
kázásáról, arról, miként lesz a birtokos „lábász”
inzsellérré, ez a régi pedig birtokossá s sok
más ezer bajról. Utóbbi időben Szolnok-Doboka
megyében újult fel a jajdulás s így ezen megye
mozgékony gazdasági egylete karolta fel újból
a tagosítás rendezésének kérdését: mint az
erdélyrészi agrártörékvések legelsőbbikét, leg-
fontosabbikát! A tél folyamán több értekez-
letben vitatta meg gyakorlati szakértők köz-
benjöttével ezen kérdést s eredményképen
egy törvényjavító tervezetet dolgozott ki, mely-
et ez év március hó 5-ére összehívott szű-
kebb értekezlet elé terjesztett. Elnök Dr. Torma
Károly alispán s az előadó Szemmáry József
a gazd. egyesület titkára volt. Hasznos, érdekes
vita után akként gondolják módosítandónak
a tagosításra vonatkozó törvényeket s rende-
leteket, hogy: a tagosítás menete gyorsítas-
sék, olcsóbbá tétessék, a mérnök minősítése
megköveteltessék, illetve jobb alapokra fektet-
tessék, az állam hozzájárulása nagyobbittas-
sék, különös válogatott becsüsk kiválasztása
kivántassék, de ezek működése tariffáltassék,
stb.; mind olyan dolgok, a melyek eredetileg
helyes alapokon nyugodtak, de az idők folya-
mán ferde helyzetbe fordítottak. Az értekez-
leten jelen voltak: Biró István, Betegh Imre,
Bod Gyula törv. bíró, Csiki Elek, Csérer Lajos,
Dicsőffy B. kultur-mérnök, Gruner Lipót jó-
szágigazgató, Kovács Jenő, Leményi László,
Lekrink Bohut mérnök, Nagy Lajos főszbiró,
báró Rudnyánszky József főrendiházi tag, dr.
Szentkirályi Ákos Szombathelyi Viktor, dr.
Torma M. klós alispán, Voith Simon közgaz-
dasági előadó. Az OMGE-t Forster Géza igaz-
gató képviselte.

— **Köszönőirat az E. G. E.-hez.** A Po-
zsonyvármegyei Gazdasági Egyesület abból az
alkalomból, hogy főnnállásának 40 éves jubi-
leumi ünnepe az E. G. E. képviseltette
magát, a következő meglehangú köszönő ira-
tot intézte az együlethez: „Az Erdélyi Gazd.
Egyesület Tekintetes Elnökségének Kolozsvár.
Tekintetes Elnökség! Február hó 14-én ünne-
pelte egyesületünk 40 éves fennállásának és
gróf Pálffy István elnökünk 30 éves jubileu-
mát. Ezen körülményt országos jellegűvé
avatta azon körülmény, hogy a társegyesüle-
tek az ország minden részéről képviseltették
magukat. Az erdélyi gazd. egyesület sem elé-
gedett meg a száraz írásbeli üdvözléssel, ha-
nem tekintve azt a nagy távolságot, a mely
szókhelyeinket egymástól elválasztja, Tokaji
László egy. titkár úr által képviseltetni volt
szíves magát. Fogadja a Tekintetes Elnökség
az egyesületünkkel és elnökünkkel szemben
tanúsított kitüntető szíveségéért hazafias
köszönetünket s engedje meg egyuttal kijo-
lentenünk, hogy ezen családi ünnepélyünkön
való rokonszenves részvétele biztatásul fog-
nekünk szolgálni arra nézve, hogy kitűzött
céljaink elérésénél fokozott munkakedv sar-
kaljon bennünket. Fogadja a Tekintetes El-

nökség hazafias tiszteletünk és nagybecsü-
lésünk nyilvánítását. A Pozsonyvármegyei
Gazd. Egyesület nevében: Lovász Jenő titkár,
gr. Pálffy István.

Állandó gépkiallításunk a mai nap-
pal megnyílt s bár a kiállítók egy jó része
még nem hozta el tárgyait, a tavaszi szezonra
szükséges objektumok elég nagy választékban
láthatók s gazdaközönségünknek meg van
adva a mód a választásra s a legjobb gépek
beszerzésére. Jövő számunkban részletes is-
mertetést közlünk kiállításunk képeről.

— **Baromfitenyésztő szövetkezet Ko-
lozsvárt.** Egy régen érzett hiányon lesz se-
gítendő az az intézmény, melyet március 5-én
alakítottak meg Kolozsvárt. A baromfitenyésztés
emelésé, javítása, a baromfitermékeknek
jó értékesítése és a piacoknak való ellátása
az, a mit a szövetkezet maga elé célul kitű-
zött. Teleki László gróf, Ignác Zoltán dr. fő-
ispáni titkár és Széchy Ákos polg. isk. igaz-
gató lelkes agitációjára a dolgok annyira meg-
érték, hogy e hó 3-án az alakuló gyűlést már
megtartották. Jelen voltak ezen: Gróf Béli
Ákos főispán, gróf Teleki László, dr. Gidófalvy
István, Szabó József, gróf Teleky Arthur, Fe-
kete N. Béla, dr. Ignác István, dr. Széchy
Ákos, Pavlik Sándor, Éber Ernő, Mayer Vil-
mos, Nagy Gábor, Voith Miklós, Káhlé János,
Fogel Antal, Malatinszky Lajos, Marcinkievic
Ignác, Virágh Sándor, Lendvay Emil, Ferency
Gyula, Losonczy Albert, Morász Béla és Pus-
kás Béla. Gróf Teleky László rövid beszédben
üdvözlölte a jelenvoltakat és előadta az érte-
kezlet összehívásának célját. A felvetett eszme
általános tetszéssel fogadtatott és az alap-
szabályok ösmertetése után megalakult a
„baromfitenyésztő szövetkezet.” A szövetkezet
célja: 1. A baromfitenyésztés előmozdítása
Kolozsvárt és Erdélyben általában. 2. A helyi
piacnak jó minőségű baromfi hussal való el-
látása. 3. A baromfi termények másnemű ér-
tékesítése. A szövetkezet elnökei lettek: Báró
Bánffy Ernő, gróf Bánffy György, és gróf Bély
Ákos. Igazgatósági elnök: Gróf Teleky László.
Igazgatósági tagok: Dr. Széchy Ákos, dr. Ignác
István, Szvacsina Géza, Bába Vilmos, Losoncy
Albert, Puskás Béla, Reich Albert, Nagy Gábor,
Ákonc Márton és Malatinszky Lajos. Felügyelő
bizottsági elnök: Fekete N. Béla. Felügyelő
bizottsági tagok: Dr. Láposi Hegedüs Árpád,
Virágh János, Mayer Vilmos, Voith Miklós és
Káhlé János. Fénztárnok: Ferency Gyula. Jog-
tanácsos: Dr. Nagy Zoltán. Egy részjegy ára
20 korona, a mely bármelyik igazgatósági tag-
nál előjegyezhető és három hónap lefolyása
alatt befizetendő. A tagok a nyereségben ará-
nyosan részesednek és azonkívül a saját ré-
szükre szükséges baromfinál 20 százalék ár-
engedményben részesülnek.

— **Gazdak összejevetele Deésen,** melyről
érdemileg „Szemle” rovatunkban emlékezünk
meg, a következő birtokosok, gazdák s érdeklő-
dők közül állott: Antal Jakab, br. Bornemissza
Károly főispán, Betegh Imre, Brandt Viktor,
Bándy György főjegyző, Barcsay Tamás, Brandt
Samu, Borka Alajos, Biró István, Bogdánffy
György, Buday M., Cseh L., Csiki Elek áll. fel-
ügyelő, Csikegy István áll. állatorvos, Császár
Ferenc, Csérer Lajos, Dávid Sándor plébánus,
Ehrenwerth Ignác, Forster Géza OMGE igaz-
gató, Fehérváry Jenő, Fekete László, Ferency
F., Fehér K., Fürst Ede, Franek János, Gaj-
zágó László, Gruner Károly, Gruner Lipót,

Göncy Gábor, Quekerman André, Horváth Imre, Jakobi Dávid; báró Incédy József, báró Incédy András, br. Incédy Samu, gr. Korniss Viktor, Kovács Antal, Kiss János, Kovács Sándor, Karácsonyi Sándor, Kovács Jenő, Leményi László, Leményi József, Mádi Elek, Markovits István, Molnár A., Molnár Dénes, Nagy Lajos, Nagy Ignác, Noszlopi M., dr. Pataky Albert, Pap Dávid, Placsintár Gergely, Papp Jenő, Popolci Sándor, Perzován György, Papp Imre, Papolci Imre, Pap Márton, Rázsó Imre gazd. tanár, Reich Albert áll. felügyelő, Retegi A., Székely Gyula, Székely Sándor, Szemmary József titkár, dr. Szentkirályi Ákos igazgató, Szecsey István tanár, Simó Béla jószágfelügyelő, Szombatfalvy Győző, Szilágyi Albert, Szappanos Antal, Szappanos Miklós, dr. Torma Miklós alispán, Tarsoly Zoltán, Tóth Károly, Tüzes Jenő, Técső Kálmán, Voith Simon, Voith Gergely, Vénis Gyula, Veres Béla, Váradi A., Windisch Gyula tanár.

— A szőlőtermelők országos értekezletének végrehajtó-bizottsága Rohonczy Geon elnöklésével tegnap délután tartott ülésében tárgyalás alá vette a csemegeszőlőszállítás reformja tárgyában a kereskedelmi és földmívelésügyi miniszterhez intézendő memorandum tervezetét. Tizenegy pontban foglalták össze a csemegeszőlő-termelők méltányos kívánságait. Az ülés további folyamán tárgyalás alá vették a megalakítandó országos szőlő- és gyümölcs-értékesítő szövetkezet alapszabálytervét. Erre vonatkozólag elhatározták, hogy az előbbi ülések határozatai szerint szövetkezeteket alakítanak, melynek minimális alaptőkéje 20.000 korona lesz, az aláírási ivatek kibocsátják s a kellő mennyiségű részjegyek jegyzése után kitűzik az alakuló gyűlés napját. A kereskedelmi és földmívelésügyi miniszterhez intézett memorandumot a bizottság szombaton fogja küldöttéleg átnyújtani.

— **Bikakiállítás Deesen.** A szolnokdombokamegyei gazdasági egyesület február 25-én bikakiállítást és vásárt rendezett. Felhajtattott 108 drb. 1, 2 és 3 éves bika, kiosztatott 1200 korona állami és egyleti díj. Községek részére megvásároltatott mintegy 30 darab bika elég jó áron.

— **A párisi kiállítás Budapesten.** A földmívelésügyi miniszter által a Párisban volt kiállítási tárgyakból ez év tavaszán Budapesten, a városligeti iparcarnokban rendezendő kiállítási értesülésünk szerint, mezőgazdasági, erdészeti, vadászati, vízügyi és kulturmérnöki osztályokból fog állani. A mezőgazdasági osztályba fog beleillesztetni a magyar malmok és magyar cukorgyárak kollektív kiállítása,

nemkülönben a rizs- és köleshántoló-ipar kiállítására is.

— **Élelmezési raktárak.** A földmívelési miniszter elrendelte, hogy Máramaros és Bereg megyében, hol az erdei munkások nagy nehézséggel szerzik az élelmi cikket, élelmezési raktárakat állítsanak fel, melynek célja, hogy az erdőmunkások és fuvarosok olcsó és jó minőségű élelmezési és háztartási cikkeket s szerszámokat kapjanak. Az első ily raktárt Zsarnócán állítják fel.

— **Meghívó.** A kizárólag kulturális és humanus célok támogatására alakítandó „Közhasznú szövetkezet” szervező bizottsága, az intézet Alakuló Közgyűlését 1901. évi márc. hó 17-én, d. e. 11 órára. Kolozsvárra, a központi szálloda első emeleti nagytermébe hívja össze. Tárgysorozat: 1. Az alapszabályok megállapítása. 2. Az elnökség és választmány megalakítása. 3. Az igazgatóság és felügyelő bizottság megválasztása.

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOSZVÁRTT
Deák Ferencz-utca (ezelőtt: Belközép-u.) 37. sz. alatt (Korbuly-ház) olcsó jelzálog és váltókölcsonöket nyújt és **BETÉTRE 5 1/2 SZÁZALEK KAMATOT AD.**

(412.)

Melyik lapra fizessünk elő?

Az erdélyi részekben ezt a kérdést rég eldöntötte már a nagyközönség s immár több, mint **20 éve** részesíti nagybecsű támogatásában

az „**Ellenzék**“-et,

mely programjához hiven küzd ma is hazánk függetlenségeért és gazdasági felvirágzásáért.

Legutóbbi nagy érdeme az

„**Ellenzék**“-nek,

hogy a hazai ipar és termelés pártolására vonatkozó akciót is ő indította meg s azóta folyton a legnagyobb buzgalommal küzd mellette.

Melyik lapra fizessünk elő?

a válasz tehát nem lehet más, mint

az „**Ellenzék**“-re,

melynek kiadóhivatala szívesen szolgál mutatványsszámmal bárkinek.

Előfizetési ára:

(514.) Egy óra . . . 3 korona
Három óra . . . 8 korona.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

K. B.-nek. Az „E. G. E.” alapszabályainak 3. §. h. vontja szerint az „E. G. E.” „Tagjait és lehetleg a működésükön”

dési terén élő egész gazdaközönséget minden szükséglete beszerzésénél és produktuma értékesítésénél támogatja. Hogy e feladatát mily formában oldja meg az egylet, azt mindig az igazgató-választmány határozza el. Ebben a határozatban pedig: mindig az erdélyrészi gazdatisáadalom közvéleménye közakarata és közérdeke nyer méltó kifejezést.

Magyar Jelzálog-Hitelbank

Képviselősege Kolozsvártt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

Az intézet alaptőkéje 30 millió korona.

4%-os és 4 1/2%-os

Záloglevélkölcsonöket

nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 5 százaléknál, nagyobb városokban fekvő házakra 40 évi törlesztéssel 5-40 százaléknál évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4 1/2%-os záloglevélkölcsonöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-40 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az **Erdélyi Gazdasági Egylet** bizalmi férfiai adnak véleményt. (1.)

A bank képviselősegenél kaphatók 4% és 4 1/2%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyereseménykötvények

ÜZLET, FORGALOM.

Budapesti gabonátözsde.

I. Készárúüzlet.

Márc. 7.
Buza 7.62—7.75. Erdélyi 7.65. K. Rozs 7.15—7.25.
K. Takarmányárpa 6.40—6.60 K. Zab 6.40—6.60 K. Tengeri 5.35 K.

II. Határidőüzlet.

Buza 1901 áprilisra 7.57—7.58 kor., októberre 7.69—7.70 kor. Magyar októberre 7.73—7.74 kor. — Rozs áprilisra 7.38—7.39 kor., októberre 6.64—6.66. — Zab 1901. áprilisra 6.21—6.22 kor. — Tengeri májusra 5.21—5.22 kor., júliusra 5.32—5.33 korona.

Kolozsvári piac

A csütörtöki (márc. 7-iki) **hetivásáron** a következő gabona-árakat jegyeztük föl.

Buza métermázsánként K.-tól 12.00—13.60 K-ig.
Rozs „ „ 12.00—12.40 „
Zab „ „ 10.60—11.00 „

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felölös szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társszerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segédszerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

H I R D E T É S E K.

HOTTER F. J. R. Szt.-József gyógyszerháza a sz. Józsefhez

Bécs. XII 2., Schönbrunnerstrasse 132.

Hotter-féle Absorbinol

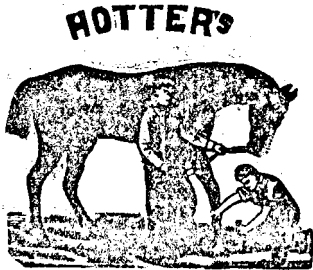
1/2 palack frt 6— 1/2 palack frt 3.50.
Eltávolít mindennemű kinővést és zsiros testtapadékat, anélkül, hogy a szőrt tönkre tenné. Etősíti a metámadott és gyenge inakat, eltávolít és tönkre tesz minden csomót az izmokon és megóv minden gyulladástól; különösen bevált epebajoknál, csülökdgaganatoknál, patabütyköknél, vastag térdnél, csomónál az inakon, vastag bokánál, daganatoknál, ahol ilyenek fellépnek. A térdek remegését megszünteti s meggyógyítja a zuzódásokat.

Hotter-féle Agril táppora

lovak és szarvasmarháknak,
1 csomag 80 kr.
Kitűnő potlék a takarmányhoz az állat ereje és egészségének fenntartására; minden vese-, máj-, hólyag- és ideghajnál alkalmazandó.

Hotter-féle holttetemkenőcs

1/2 tégely 2 frt. 1/2 tégely 1 frt. 20
Felülmulthatatlan holttetem eltávolítására régi bajoknál is.

állatgyógykészítményei

a jelenkor legkitűnőbbjei, melyek számos bizonylat szerint semmi más hasonló szerek által hatásukban el nem értek. Raktárak a gyógyszerházakban és drogériákban.

Főraktár: Dr. BUDAI EMIL városi gyógyszerházában Budapest városbástér, Dr. Egger Leó és Egger J. Nádor gyógyszerházában Budapest, VI. Váci-körút 17. és TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerházában Budapest VI. Király-utca 12. (324.)

Hotter-féle Training-Fluid

1 palack frt 1.20.

Az inakat és izmokat a magas öreg korig állandó erőben és frissen fenntartja, az állatot a bedörzsölések után a legnagyobb fáradozásokra és vontatásra képesíti. A túleröltetés következményeinél, bénulás, szaggatás és merevedésnél meglepő sikerrel alkalmazatik.

Hotter I. és II. sz. disznópora

1 kiló frt 1.20.

Legjobb étrendi szer a disznók étvágyának és az azzal járó emésztésnek előmozdítására; kitűnően bevált orbáncznál. A II. számú hasmenésnél alkalmazandó.

Hotter-féle kóllika elleni szer

1 üveg 1 frt 50 kr.

Lovaknál mindennemű kolika és huzg felakadás, szarvasmarháknál pedig pufadás ellen alkalmazandó.

Elvállalja mindenféle emlősök és madarak élethű kitömését.

Vadászati Tropheák csinos kivitelben és agancsok felszerelését.

Zwörner Sándor
állatkitömő-praeparatoriuma
KOLOSZVÁR, Unió-u. 15.

A kitömött állatoknak nincsen semmiféle veszélyes kigőzölgésük, tehát szobában is tarthatók.

Ujdonság! Madarak kitömése relif-kép alakjában.

Érdeklődők szívesen fogadtatnak.

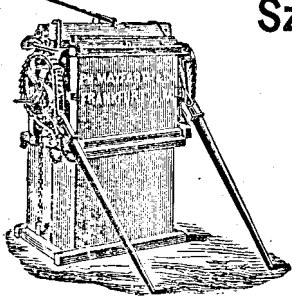
A szőlőtelepek befecskendezéséhez, valamint a gyümölcsfákat károsító rovarok, továbbá a szegecs és tor-máncs teljes kiirtására
Mayfarth Ph. és társa féle

szabadalmazott
 önműködő
 úgy hordozható, mint kocsi-
 szerelt
„Syphonia“

ecskendő, a legjobbknak bizonyultak, a melyek szivattyuzás nélkül a folyadékot önműködőleg a növényekre permetezik.

Széna-préseket

széna, szalma,
 len, gyapot,
 fagyapot és bőrök
 tözeg csomagolá-
 sára stb.

A legjobb vetőgépek

Mayfarth Ph. és társa

legujabb szerkezetű
 „AGRICOLA“
 (tolóvetőkerék-rend-
 szer) vetőgépei

Mindennemű mag- és
 különböző magmeny-
 nyiség számára, váltó-
 kerekkel, nélkül, dom-
 bon avagy síkon, a

legkönnyebb járás, legnagyobb tartósság és mind a mellett a legolcsóbb ár által tűnnek ki. A lehető legnagyobb munka, idő- és pénzmegetakarítást teszik lehetővé. Különlegességeket széna- és szalmaprések kézi használatra, kukorica morzsolók, cséplőgépek, járgányok, gabonarosták, trieurök, ekék hengerek és boronákban a legujabb rendszer és elismert legjobb alkotás alkalmazása mellett gyártanak és szállítanak

Mayfarth Ph. és társa

cs. és kir. kiz. szabad. mezőgazdasági gépgyárak
BÉCS, II. Taborstrasse 71. (540.)

több mint 400 arany-, ezüst és bronzéremmel kitüntetve. — Kimerítő árjegyzékek és elismerő okiratok kívánatra ingyen küldetnek. Képviselek és ismét-
 eladók alkalmaztatnak.

Kwizda-féle Korneuburgi táppor. marha

Mértékletességi gyógyszer lovak, szarvasmarhák és juhok számára. Már 50 év óta a legtöbb istállóban használatban van étvágytalanság, rossz emésztés ellen, valamint teheneknél a tej javítására és a tej-horám fokozására. Egész skatulya ára K. 1.40, fél skatulya ára 70 fillér. Csak akkor valódi, ha a fenti védjeggyel van ellátva. Kapható az összes gyógy-tárakban és drogueriákban. (328. II.)

Főraktár:

Kwizda Ferencz János
 cs. és kir. osztrák-magyar, román királyi és bolgár főhercegi udvari szállítónál,
 körgyógyszerész Korneuburg, Bécs mellett.

BOR. 1-2 éves homoki ó-bor, 22 krtól 24 krig. Ujbor 22 krtól 50 krig.
Szőlővessző. Fajtszta, kitünően beérett 11 jeles csemege- és 11 borfajból. Sima vessző 2 és fél fittól felfelé. 2 éves gyökeres 12 fittól felfelé.
Nemes eperfa. 6 láb magasán ojtva 30 krtól 60 krig. Nagyban vételnél 10-50 százalék engedmény.
Birs és Lasponya. Rendkívül nagygyümölcsű 7 fajban. Vannak rendelőim, kik ezer száma ültetik, mert rendkívül hamar és bármilyen talajban bőven terem. A szép nővést 2-3-4-5 éves fák drbja 15 krtól 50 krig. Nagy vételnél olyan engedmény, mint az epernél.
Spanyol meggy. Pándi vagy Kőrösi meggy. Gyümölcse rendkívül kereszt, mert befőzésre legalkalmas. bb. 2-3-4-5 éves fák drbja 15 krtól 50 krig. Nagy vételnél olyan engedmény, mint az epernél.
Diófa. Könnyű nővést, 2-3-4-5 éves fák ára 15 krtól 50 krig. Nagyobb vételnél 10-50 százalék engedmény.
Mindentéle nemes gyümölcsfa. Körte, alma, s ilva, ősz és kajszin-barack, cseresznye, meggy, szelid gesztenye, lasponya, szomorú alma, szomorú eper magas és törpe a kban. Ár 15 krtól 50 krig. Nagyban vételnél tetemes engedmény. (426. II.)
Kiselejtezett ojvány. 2-3-4-5 éves példányok ára 2, 5, 7, 10, 15 kr.
Mindenféle Vadoncz. 1000-re 585 fittól 19 fittól.
Akác, 1-2 éves, 1000-re 350 fittól 12 fittól. Végtelen nagy készlet.
Sövénykészítésre gleditse (lepényfa, Krisztus koronája), 1-2 éves, 1000-re 4 fittól 14 fittól.
Sövénykészítésre maclura aurantica 1000-re 585 forinttól 20 forintig.
Kertieszköz. Horoló szőlőtűtő vas, kerti fűrés, olló, görbe szemző, valamint ojtókés, jelfa, ojtókenőcs igen olcsó áron és kitünő anyagból.
Viszonteladók százalék engedményen túl 6 heti, esetleg 4-6 havi hitelt is kapnak. Ár- és névjegyzéket küld.
Unghváry László Czegledről.

ACETYLEN.

Klemm & Novák Kolozsvárt

zállít oly Acetylen-készüléket, mely minden gényeknek megfelel. Ezzel az összes hiányok pótolva vannak.

Következő tulajdonságokért kezeség vállaltatik

explosziós biztonság,
 önműködő és gazdaságos gázfejlesztés,
 utóérhetetlen tiszta és gyors utántöltés,
 szolid kivitel és egyszerű kezelés.

Saját szabadalom Európa és Amerika legnevezetesebb államaiban.

Ajánlanak továbbá Acetylen-berendezések kivitelét, minden nembben és nagyságban.

(Prospectusok, elismerő levelek, költségvetések ingyen és bérmentve.)

Prima Carbíd minden időben napi áron szállítatik. **Ércnyomdai munkák** minden faja, réz, sárgaréz, ezink, alpaka stb.-ben rajz vagy modell után gyorsan és olcsón készítettik.

A bevezetési szakmában jártas, szolid képviselők kerestetnek. (549)

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, V., Mária Valéria-utca 10. (Thonet udvar)

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

erkölcsi támogatásával,

Alakult: 1900

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulása	400,000 kor.
Alapítványok és üzletrészekben	1,200,000 kor.
Összesen:	1,600,000 kor.

BIZTOSÍTÁSOKAT ELFOGAD TŰZ- ÉS JÉGKÁR ELLEN.

Az üzlet eredményében biztosított tagok a díjarányban részesülnek. Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők közvetítésével. Felvilágosítással és nyomtatványokkal minden irányban készséggel szolgál

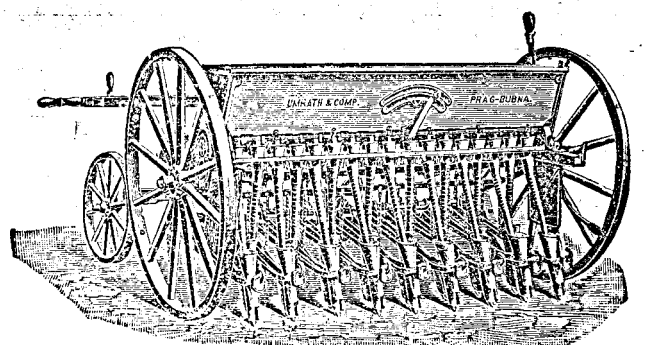
(498.)

az igazgatóság.

Szőlőkaró-eladás

Kitünő minőségű hasított, hegyezett és tisztított tölgyfaszőlőkaró 1 méter 80 cm. és 2 méter hosszban bármely állomásra szállítva minden mennyiségben kapható (555.)

HEY ARMIN fakeskedőnél KOLOZSVÁRT, Kornis-utca 1. sz.

Egyetemes sorvetőgépek

legjobb tolókerék-rendszer. Magyar és osztrák szabadalom.

Utólérhetlen

megbízható!

Tessék

árjegyzéket

Ekék.

czélszerű!

kérni!

Trieurök.

könnyű járatú!

Umrath és Társa Budapest.

(544. II.) V., Váci-körút 60. szám.

Gőzcséplőkészletek 12 lóerőig.

Ipari mozgonyok 100 lóerőig.

A legjobb és legolcsóbb

Fakonserváló szer

most és marad is a már 20 év óta kipróbált

AVENARIUS-FÉLE SZABADALMAZOTT

CARBOLINEUM

Részletes leírások és utmutatások ingyen és bérmentve.

AVENARIUS R. Carbolineum-gyára
Amstetten.

Iroda: Bécs, III/I. Hauptstrasse. (499. II.)

François Lajos és Társa

cs. és kir. udvari szállítók, Fülöp Szász Coburg

Gothai herceg Ö Fensége szállítói,

(513.) pezsgőbörgyárosok,

BUDAFOK (Promontor).

Tizenkét elsőrangú kitüntetés.

Pezsgőboraink minden előkelő étterem, kávéház
és csemege üzletben kaphatók.

Kívánatra árlappal és ajánlattal készséggel szolgálunk.

Özy. gr. Pejácsevich Arthurné gr. Mikó Anna ömlga
mezőri birtokában (Strázsatanya) u. p. Kolozs,

Kitünő tulajdonságu

TAVASZ BUZA

eladó,

Métermázsánként ab *Virágosölgyi állomás*, zsák nélkül
16 korona.

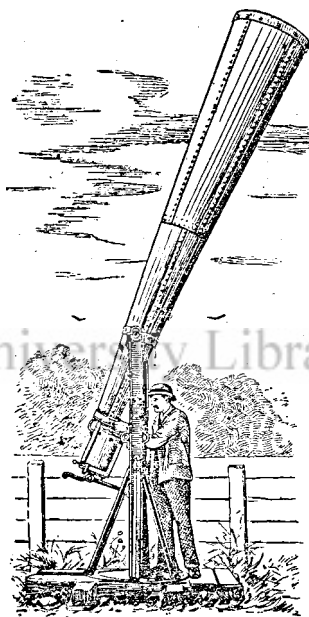
Igen bőven termő, s több évi kísérlet azt bizonyítja,
hogy itt Erdélyben felülmulja az őszi búzát úgy sulyra,
mint hozamra nézve, megdőlésnek, rozsdának ellent-állóbb
az őszibuzánál

Strázsatanya

Posta: Kolozs.

Nagy Gyula,
gazdatiszt.

(594.)

FEHÉR FERENCZ-féle cs. és kir. szab.

irányítható és egyenesen álló Viharággyuk.

Magyar, Ausztria és Schweicz területén szabadalmazott találmány
jégverés, fagy, köd és dérkárosodások ellen.

A feltaláló ajánlja több rendbeli gyorstűzelő
viharággyuját, melyeknek czélszerűsége által elér-
hető, hogy azok akár patronnal, akár mozsaras
ágyuként használhatók. Ezen czélszerűség, mely
az eddigi viharággyuknál még nincs elérve, egy-
szersmind könnyen eldönthetővé teszi azon meg-
oldást, hogy vajjon patronos vagy mozsaras ágyuk
szereztesse-e be? Mivel ágyuimnál a felülről
való töltés ép oly egyszerűen s könnyen történ-
hetik, mint azokat patronnal alulról ellátni. Az
első eset természetesen mellőzhetővé teszi a lő-
kupakok használatát, s így azok árának megta-
karítását eredményezi, csupán tokba helyezett
gyutacs használandó.

Viharággyuim kezelése a lehetőleg legegyszerű-
rűbb, leggyorsabb és legbiztosabb szerkezetük
legkevésbé komplikált s így hosszú időre való
beruházást igényelnek.

Prospectussal és felvilágosítással készsé-
sen szolgálók, megjegyeztvén, hogy hegyközségek-
nek és egyesületeknek hosszabb időre szóló fi-
zetési kedvezményt nyújtok.

Viharággyuk beszerezhető a szabadalom tu-
lajdonosánál. (577.)

Fehér Ferencz *épület és műlakatos*
Budapest, VI., Lehel-u. 10

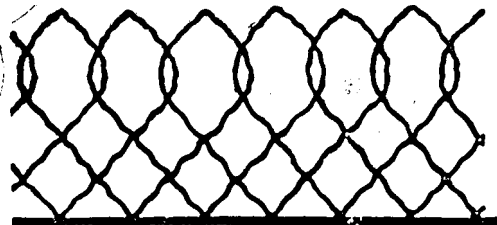
LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövét-fonat és szita-áru gyára

KOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 12. szám.

Telefon 439.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugymint: kertek,
erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek, stb. bekerítéséhez
való **Gép-sodrony-fonatait**, majorsági udvarok fo-
nattal való bevonását; pincze, padlás, felső világossági,
magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, áthányó
rosták, szén, kocsz, kavics válogatásához; szikrafogók
gépekhez. Zöldre festett légy szövet, szelelő és löher-
rosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra
vas-, réz- és czinszövetek, Kruppa-sodrony szegély-
zetek, aczél tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekeríté-
sére. Különféle mintákban, fakeretbe foglalt rosták és
sziták, ruganyos ágybetétek (mátráz), sodrony-láb-
törlők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve
szolgálók. (339.)

Haszonbérlet.

Nagy-Küküllővármegye volt főispánja:
néhai **Sándor László ur** tulajdonát képezett
backamadarasi 418 hold 259 négyszögöl tago-
sított birtok, melyben 22 hold jobbára faj-
szőlőkkel ujonnan beültetett **kitünő szőlőterü-
let** is van, a hozzátartozó szép lakházzal, gyü-
mölcsőssel és gazdasági épületekkel együtt

haszonbérbe adó.

Megjegyzem, hogy a nagyhirű és minta-
szőlő terület **esetleg külön is haszonbérbe
vehető** — és esetleg az egész birtok örökáron
is eladó.

Értekezhetni **Dr. Sárkány Miklós** ügy-
véddel Maros-Vásárhelyt, Szentmiklós-utca 16.
szám alatt. (592.)

Fischer Lipsót

kemigráfiai műintézete

— Budapest —

Kossuth Lajos-utca 15. sz.

Klisék

mindennemű nyomtat-
vány képes illusztrált kiállítás
számára a legjótányosabb áron vál-
lattatnak és a leglökéletesebben

készíttetnek el.
Vidéki megrendelések
is pontosan
eszközölköttek.

(415.)

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a Kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Deák Ferencz-ut.: 13. sz. emelet.

Előre fizetendő

Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz levél-bélyeg mellékeltek.

KIS HIRDETÉSEK.

Ezen rovatban minden 20 cm., vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik!

Alkalmazást keresők:

Gazdatiszti állást keres vagy ideiglenes munkát is elfogad igen ügyes gyakorlati gazda. Czime 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

Kovácsnak ajánkozik teljesen képzett gyári kovácssegéd uradalmakba. Czime 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

Kertész. ki a kertészetben, virágházi növények, konyha- és gyümölcskertészetben a legmodernebb módon jártas, elsőrendű bizonyítványokkal rendelkező, április 1-re városi vagy falusi állást keres, (esetleg márczius 1-re is lehet a belépő idő). Czime: Zecker Ágost, Laposmajor, u. p. Orosháza. (566.)

Kezelőtiszt

állást keres azonnali belépésre a gazdaság minden ágában jártas, 18 évi gyakorlattal, földmives és tejjgazdasági szakiskola üzletvezetői tanfolyamot végzett, 36 éves, nős gazdatiszt. Czime Németh István Bobda, Torontálmegeye. (565.)

Különfélék.

Gyümölcsfák

minden nemei 1-6 éves példányokban kaphatók hiteles elnevezéssel, valamint sima szőlővesszők

PETROVAY GYÖRGY faiskolájában

Nagy-Kürü, Szolnokmegeye. Árjegyzék bérmentve küldetik. (519.)

Hantz Sándor

könyvkötő.

Ezelőtt Hantz György társa, Kolozsvárt, Jókai-utca 2. szám.

E szakmához tartozó munkákat versenyt felülmúló izléssel tartósan és olcsó árért készítik. Fizetések fél vagy egész évi elszámolásra történhetnek. (555.)

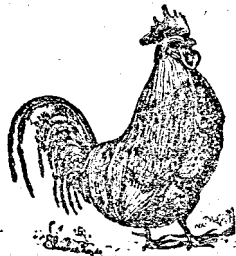
A czimre kérem vigyázni

Őszibarackfák 1-2 évesek; alma-, körte-, kajszinbarackfák. 2-3 évesek 35 fillér, szilvafák 2 évesek 25 fillér, Mandolafák 2-3 évesek 20 fillér. Veresbélű nagygyökűk 50 fillér. Akácgyökűk 1000 db 4 korona. Tessék kérni falkolai névjegyzéket Szabó Lajos falkolajától. Apostag. (591.)

Első magyar „Gumosit” bélyegző-gyár. Budapest, VI., Lovag-utca 19. sz. Készít: „Gumosit” bélyegző-készülékeket, ládák, zsákok, egyenetlen tárgyak és állatok lebélyegzésére. Vegyileg preparált, különféle színű olajfestékeket M. kir. szab. Hordó-tapaszt. Nagy választék minden nagyságu rugyanta bélyegzőkben és párnákban. Különlegesség: Zsebhen hordható állatbélyegzők. (516)

Eladó baromfiak!

— A kolozsvári 1900. évi kiállításon kitüntetve! —

1. Langshan kakas ára dbként 7 kor.
 2. „ tyúk ” 5 ”
 3. Pekingi kacska, gácsér ” 4 ”
 4. „ tyúk ” 3 ”
 5. Bronz pulyka, kakas ” 12 ”
 6. „ tyúk ” 8 ”
- Rendelések a Kendi-Lónál uradalom intézőségéhez intézendők Kendi-Lónára. (589.)

Siposs Andor Gyula, mechan. kötsző- és harisnyaneműek gyára, Kassán. A cs. és kir. hadsereg, a m. kir. honvédség, a m. kir. csendőrség és a lötenyészési intézetek szállítója. Készít középfinom és finom női, férfi és gyermekharisnyákat, alsó ingeket, nadrágokat, kötött mellényeket és keztükét stb. stb. versenyképes árban és minőségben. Különlegessége: kötészövött géptisztító kendők. Védjegye: „Hungaria” Árui kaphatók a legtöbb előkelő divatkereskedésben. (518.)

Simonffi István mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémtöltője Kolozsvárt, Kultordal-utca 48. sz. Telefon 85. sz. — Kivánatra árjegyzék és költség-számítás bérmentve küldetik. (464.)

Előlegek

mindennemű értékpapírokra (visszafizetés tetszés szerinti részletekben) a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók

LUKÁCS VILMOS

bank- és váltóüzletében, osztályosjáték főclárusítója BUDAPEST, V., Fürdő-utca 10. Vidéki megkeresések a leggyorsabban és legjobban intézteknek. (564.)

Vizvezeték és csatornázási vállalat. BARANYI JÁNOS, épület műbádógos és szerelő Kolozsvár, Széchenyi-tér 7. sz. Csatornázások, vizvezetékek és fürdőszobák berendezését, valamint ezek éves javítását jutányos árban elvállalja. Telephon 191 (470.)

Állandó nagy rakrár: **Czukur, Kávé, Tea, Rum, Magyar és Francia Cognac és Pezsgőből, Teasütemények, csemege czukorkák, különféle páczolt és olajba elkészített halak stb. stb.** Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközö-
tetnek **SZELE MARTON** fűszer, csemege bor, ásványvíz és d-ligyművelés üzletében Kolozsvárt, Mátyás-Király-tér. (520.)

Röck István Budapest-Kelenföld Gőzgépek, gőzkazánok, Malom-, jéggyári-, hűtő-, tégl- és olajgyári berendezések. (542.)

Durator által a cipőtalp egyszerű bekenéssel ötször oly tartós és vízátlan lesz. E kiváló hazai készítmény nagyon sok takarékos embernek szerez örömet és bizonyára kevés családnál fog hiányozni nem sokára. Ara 1 és 2 korona. Póstán küldi a Duratorgyár, Budapest, Lipótkörut 31. k. 20 előleges beküldése után. — Kapható azonban mindenütt. (511.)

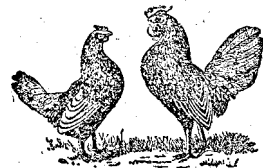
Mező-Kapuson a Sándor János főispán gazdaságába nagyobb mennyiségű **Szotyornád (sás) eladó.**

Jól gondozott száraz helyen van tartva, így a legfinomabb munkákra is használható. Kötés, avagy mázszámra. Venni szándékoznakak bővebb felvilágosítást ad levélileg is. **Csomós Felső** gazdatiszt Mező-Kapuson Posta és Telefon állomás itt. (595.)

GERGELY ANDRÁS épület, diszmű-bádógos és takaréktűzhely-készítő Kolozsvárt, Wesselényi M. utca 26. Költséglelőirányzatok és árjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentve küldetnek. Tisztelettel **Gergely András.** (471.)

B. Bak Lajos Ö csász. és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szállítója és az arany koronás kereszt birto-kosa műbutor és épület asztalos munkák és parquette gyári üzlete Kolozsvárt. Alapított: 1869. (463.)

A múlt évi tenyészállatkiállításon I. díjat nyert tenyésztejből!

Fajtiszt „Langshan” tyúk tojás jutányos árban kapható:

Malatinszky Lajosnál Kolozsvárt, Ferencz-József-út 31. sz. (Vidéki megrendelésre is! (587.)

Franck Henrik fiai pótlék-kávégyárosok; gyárak: **Kassán** és **Zágrábban.** Valódi „Franck” kávé-pótlék kapható az ország minden jobb fűszerkereskedésében. (541.)

DROGUERIA.

BURGER FRIGYES

KOLOZSVAR,

Főter.

Gyógyárúk, kötszerek, betegápoláshoz szükséges mindennemű kellékek, illatszerek, pipere-cikkek dús (358.) raktára.

Kimoshatlan RUHAJELZŐ-TENTA feherneműek jelzésére kapható **Tintner J. E.** bélyegző-gyáros és vésnök üzletében Budapest, Kigyó-utca 10. szám. (512.)

TRISKA J.

KOLOZSVÁRT, zongora, harmonium és czimbalom

raktára, hol a leghiresebb gyárakból vannak zongorák, a melyek 350 forinttól 1200 forintig terjedő áron részletfizetésre is kaphatók. Iskolai és templomi harmoniumok, valamint Schunda-féle czimbalomok. (462.)

Műfogak

(szájpadlás nélkül is) aranyban, ezelluloidban és kantsukban

rágásra teljesen alkalmasak szájban fel nem ismerhető.

Készíti:

Virágháty Gyula, (548.) műfogász Kolozsvárt, Unió-u. 22. sz.

Páris:

Grand Prix: Vetőmagvak,

Kaphatók alábbi árak postautalványon való előzetes beküldésével szemben (zsákok árai utánvétetnek)

Gróf

Teleki Arvéd úr

drassói uradalmában, u. p. **Koncza.** ab Koncza, míg készleten, 50 kilós zsákonként:

Lóhere 80 kor., 74 kor., 68 kor.

Oberndorfi és óvári répa 48 kor.

Székely tengeri, lóbab 10 kor.

Prairie királyné tengeri 8 kor.

Székely kincs korai burgonya 3 kor.

kaphatók még: **Sorfák, csemeték Pekingi kacsák és**

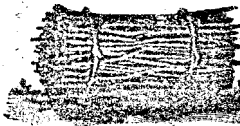
magyar bikák

(561.)

Fedező mén,

sötét pej, 168 cm magas 9 éves, félvér amerikai, apja Carignánó, anyja, Cupid után gróf Dessewffy királytelki, méneséből származik. Ara 800 forint, továbbá egy három éves, 164 cm. magas, világos pej mén, apja a fenti, anyja **mezőhegyesi Fúriozó** ára 450 frt. Megtekinthető **Koltón**, gróf Teleki Jánosnál, vasutállomás **Nagybánya**, u. p. Szakállasfal. (568.)

Gyümölcsfák és szőlővesszők, legnemesebb fajokban megrendelhetők **Teleki János** faiskolájában, Balaton-Henye, posta Köves-Kalla. Tessék árjegyzéket kérni (534.)

(543.)

KASSANTAL

aranyozó-üzlete

Kolozsvárt, Deák Ferencz-utca 14. szám.

Aranyozó műhelyében készít új képereteket tükörkereteket, consolokat, szalon-asztalt, függönytartókat. Mindenféle aranyozott butorokat elvállal jutányos árban felelősség mellett.

Régi keretek aranyozását jutányos árban. Továbbá templomi aranyozásokat új oltár készítését rajz szerint. Régi oltárok újból aranyozását a legjobb csi-szolt arannyal.

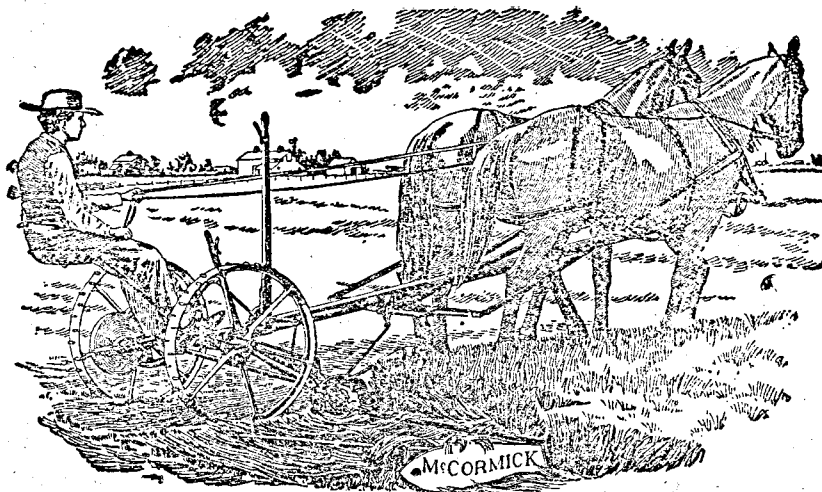
jutányos árban, felelősség mellett elvállal. Oltár gyertyatartókat, feszületeket jó, tiszta és tartós arannyal, aranyozásért felelősséget vállalok. **Pontos kiszolgálás!** (522.)

Egészen új magburgonya!

Gáspár-féle „Székely kincs” két kintő faj kereszteléséből nyert korai rózsaszín **kifli burgonya**, mely mesés hőtermősége és betegség ellentálló képességénél fogva eddig páratlanul áll — **A gumó alakja:** kifli. **Színe:** szép rózsaszín. **Húsa:** sárga. Mint kintő csemege és leghálásabb gazdasági faj **múltán nevezhető a jövő burgonyájának.** 50 Ko: 9 kor., 25 Ko: 5.20 kor. 10 Ko: 3 kor., 5 Ko: 2 korona. Ugyanezen árban el-különítve termelt fajtiszt **Székely tengeri** kapható: **Gáspár Antal** gyümölcsüzletében-Maros-Vásárhelyt. (545.)

Mc Cormick Harvesting Machine Company

Chicagói aratógépgyár.

A Grand-Prix-val

és

arany érmekkel kitüntetve

Párisban az 1900. évi

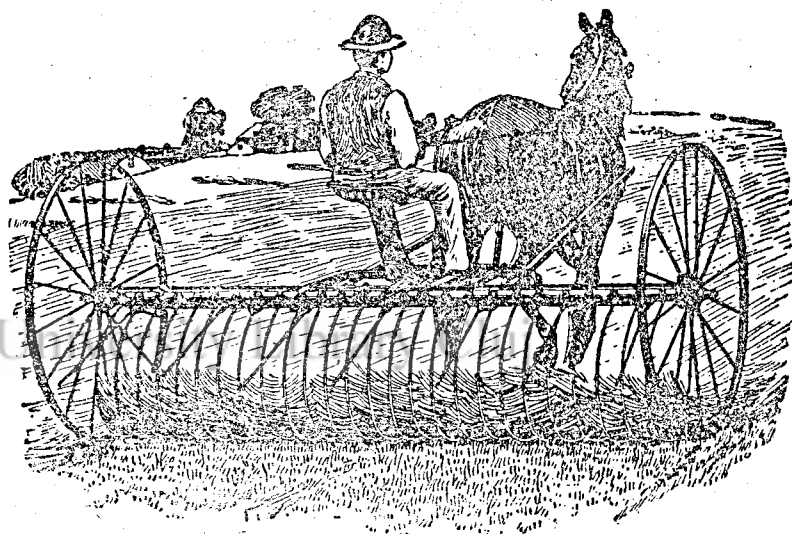
világkiállításon.

A legnagyobb kitüntetések

aratógépek és kévekötőfonalért.

Minden versenyen első.

Kitünő minőség, bámulatos
munka.

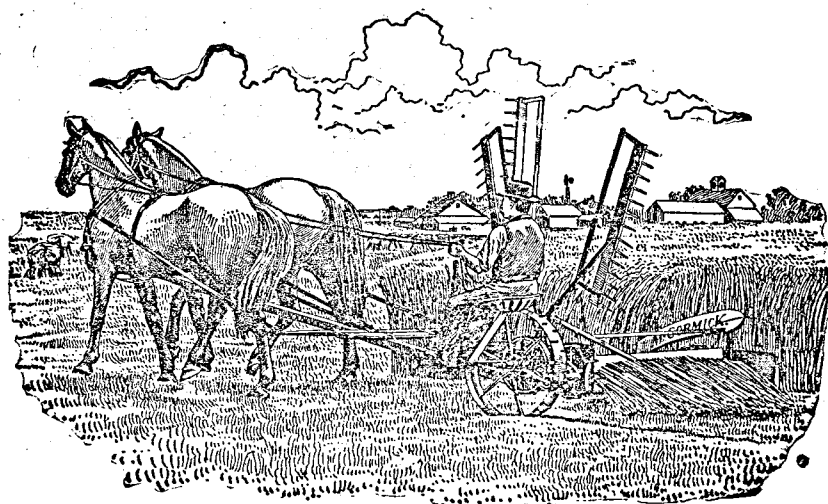

A kolozsvári gazdasági gépkkiállításon
1900-ban diszoklevelet nyert.

Ne rendeljen gépet vagy kévekötő-
fonalat, mielőtt a

Mc Cormick-féle gépeket

látta s azok árát megtudta.

Iroda és raktár:

BUDAPEST, V. Váci-út 30. szám.

William J. Stillman

igazgató.

(408)

